

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεινόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας — Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932 —
ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὲς 100. Ἐξά-
μηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50,
Ἀμερικῆς δολλάρια 3. — Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γέ-
νει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξάμηνιοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρο-
μαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδῆποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'. — Τόμος 42ος

Ἀθήναι, 16 Φεβρουαρίου 1935

Ἔτος 57ον. — Ἀριθ. 12

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΦΑΚΙΡΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ΕΥΔΟΧΙΕ DUBUIS

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἄρχισαν νὰ παίξουν τὸ ἀντάντε, πού τέλειωσε χωρὶς νὰ χρειασθῇ νὰ σταματήσουν πουθενά καὶ βρίσκονταν κιάλας στὸ φινάλε, ὅταν ὁ Ντυπλεῖξ τινάχτηκε ξαφνικὰ καὶ φώναξε, πετώντας τὸ βιολὶ του σὲ μιὰ πολυθρόνα.

— Ἀναβερντικάν!

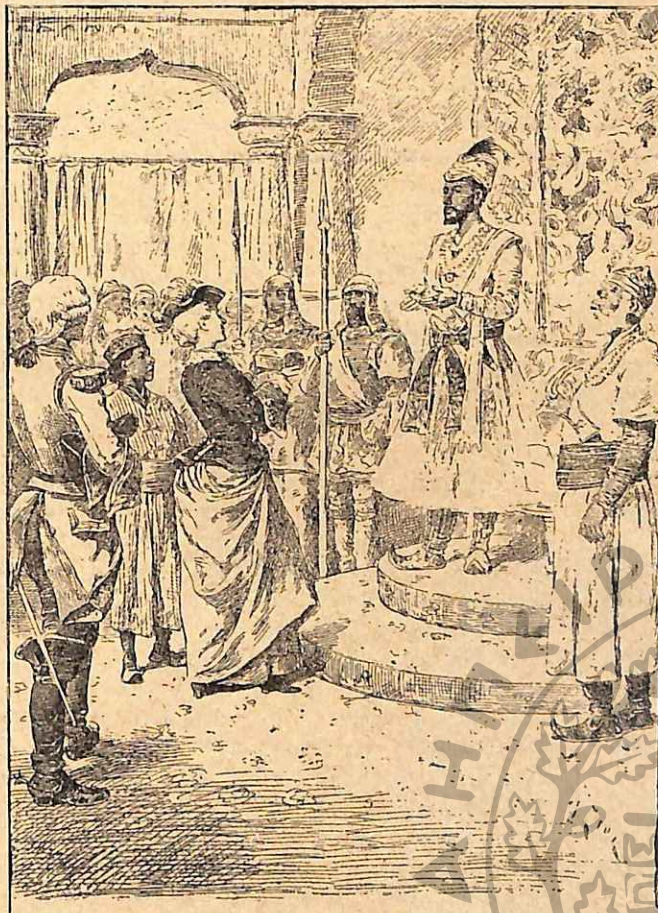
— Ὁ Ἀναβερντικάν! Δίκιο ἔχεις, ἔκανε ζωηρὰ ἡ πριγκίπισσα Ἰωάννα, ἐγκαταλείποντας κι' αὐτὴ τὸ πιάνο. Πῶς δὲν τὸν συλλογιστήκαμε πρωτότερα.

— Τὸ ξέρω, συνέχισε ὁ Ντυπλεῖξ, πῶς ἂν ζητήσω τὴ βοήθειά του, ξεπέφτω στὰ μάτια τῶν Ἰνδῶν. Ἄς ποῦνε ὅμως ὅ,τι θέλουν. Ἀργότερα θὰ ξανακερδίσουμε πάλι τὴν ἐκτίμησή τους. Τώρα πρέπει νὰ σώσουμε τὴν περίστασι.

Ὁ Ἀναβερντικάν ἦταν ὁ ναμπάμπ τοῦ Καρνατίκ, μιᾶς ἐπαρχίας πού εἰσχωροῦσε ἀνάμεσα στὸ Μαδράς καὶ στὸ Ποντισέρυ κι' εἶχε γιὰ πρωτεύουσά του τὴν Ἀρκότα. Ἦταν ἓνας ἐξυπνος, γενναῖος καὶ ἐνεργητικὸς ἄνθρωπος, ὑποτελὲς τοῦ Νιζάμ-ἑλ Μουλούκ, τοῦ ἀντιβασιλιά τοῦ Ντεκάν, πού κι' αὐτὸς πάλι ἦταν ὑποτελὲς στὸν Μεγάλον Μογγόλο.

Ὁ Ἀναβερντικάν εἶχε διαδεχθεῖ τὸν Σουφντέρ-Ἀλῆ, τὸν φίλον καὶ σύμμαχον τῶν Γάλλων. Σὲ μιὰ ἐπίθεσιν πού ἔκαναν οἱ Μαχράττες, μιὰ βάρβαρη φυλὴ τοῦ Ντεκάν πού ζοῦσε ἀπὸ ληστείες καὶ διαρπαγές,

ὁ Σουφντέρ-Ἀλῆς νικήθηκε καὶ σκοτώθηκε, κι' ἡ οἰκογένειά του ἀναγκάστηκε νὰ ζητήσῃ ἄσυλο στὸν κυ-

«Ὁ Ἀναβερντικάν δέχτηκε τὴν πριγκίπισσα Ἰωάννα μὲ ὅλες τὶς τιμές...»

βερνήτη τοῦ Ποντισέρυ. Ὁ Ντυμάς, ὁ προκατόχος τοῦ Ντυπλεῖξ, ὅχι μόνον ἔδωσε σ' αὐτοὺς τοὺς δυστυχισμένους τὸ ἄσυλο πού τοῦ ζητοῦσαν, ἀλλὰ τοὺς προστάτευσε κιάλας κι'

ἀρνήθηκε νὰ τοὺς παραδώσῃ στοὺς Μαχράττες.

Μάταια ὁ νικητὴς Ραγιαῶς ἤρθε καὶ στρατοπέδευσε κάτω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Ποντισέρυ, ἀπαιτώντας ἀπειλητικὰ νὰ τοὺς παραδώσουν τοὺς φυγάδες. Ὁ διοικητὴς τοῦ ἔστειλε μιὰ ὥρα καὶ περήφανη ἀπάντησιν, ὅπου τοῦ ἔλεγε πῶς ἓνας λαὸς μὲ γενναῖόφυχα αἰσθήματα δὲν συνειθίζει νὰ παραδίδῃ γυναῖκες καὶ παιδιὰ στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν, καὶ πῶς ὅλοι οἱ Γάλλοι πού βρίσκονται στὸ Ποντισέρυ, εἶναι πρόθυμοι νὰ θυσιάσουν τὴ ζωὴ τους γιὰ νὰ υπερασπισθοῦν τοὺς δυστυχισμένους αὐτοὺς πρόσφυγες.

Ἡ θαρραλέα αὐτὴ ἀπάντησιν ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στοὺς Ἰνδοὺς κι' ἀνέβασε πολὺ τὴν ἐκτίμησίν τους γιὰ τοὺς Γάλλους. Ὅσο γιὰ τὸν Μαχράτη ἀρχηγό, αὐτὸς βλέποντας ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἦταν καὶ τόσο καλά, προτίμησε νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν καὶ νὰ φύγῃ.

Ὁ Ἀναβερντικάν, ὁ τωρινὸς ναμπάμπ, ἦταν πολὺ ἀφοσιωμένος στὸν Σουφντέρ-Ἀλῆ κι' ἡ διαγωγὴ πού ἔδειξε ὁ διοικητὴς τοῦ Ποντισέρυ στὴν οἰκογένειά του προκαλέσῃ τὴν καρδιά του μεγάλο θαυμασμό κι' εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴ Γαλλία. Γι' αὐτὸ ὁ Ντυπλεῖξ, στὴ δύσκολη θέσιν πού βρισκόταν τώρα, ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ τὴ δική του τὴ βοή-

θεια.

— Ἐσὺ πού ξέρεις τόσο καλά νὰ συνεννοεῖσαι μ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς Ἰνδοὺς καὶ πού γνωρίζεις ἔτσι περὶ φημα τὴ γλώσσα τους, εἶπε στὴ γυ-

ναίκα του, κάθησε και γράψε στον ναμπάμπ. Θύμησέ του τις υπηρεσίες που προσφέραμε στους πρίγκιπες, τους συγγενείς του. Ξέχγησέ του ότι εμείς θέλουμε να διατηρήσουμε με κάθε τρόπο την ειρήνη, αλλά οι Άγγλοι μας απειλούν, μ' όλο που εμείς δεν τους προκαλέσαμε. Ότι δε ζητούμε παρά να μάς αφήσουν να εξακολουθήσουμε ανενόχλητοι το εμπόριό μας. Γράψε τέλος πάντων ότι νομίζεις πως είναι καλό για να κερδίσουμε το ζήτημά μας.

— Ένα γράμμα δεν λείπει ποτέ. Θα μπορεί κανείς να πηγεί μόνος του, απάντησε η πριγκίπισσα Ιωάννα. Τι θάλεγε αν πήγαινα εγώ ή ίδια να τον συναντήσω;

— Εσύ ή ίδια! Τι λές; Άπ' εδώ ως την Αρκότα είναι πάνω από πενήντα λεύγες!

— Μά δεν θα πάω; έχει. Έμαθα πως ο ναμπάμπ βρίσκεται τώρα στο φρούριο του Τζίγκι, κι αυτό δεν απέχει παρά καμμιά δεκαπενταριά λεύγες απ' εδώ.

— Τότε αλλάζει το πράγμα. Ο πρωτόδικος κοίταξε να βεβαιωθείς προτού να ξεκινήσεις. Πιστεύεις, όμως πραγματικά πως είναι ανάγκη να πιάς εσύ ή ίδια, και πως δεν θα έφτανε να στείλουμε ένα γράμμα;

— Και αν οι Άγγλοι από την άλλη μεριά του στείλουν κι αυτοί πρεσβεία; Άν κατορθώσουν να επιτύχουν τη συμμαχία του;

— Ο Άναδερντικάν είναι με το μέρος μας. Δεν θα πάει ποτέ με τους Άγγλους.

— Ναί, μά εκείνοι είναι πλούσιοι. Θα κάνουν δώρα σ' αυτόν, στην αλήθεια. Μου φαίνεται πως θα ήταν πολύ πιο λογικό αν πήγαινα να τον εύρω εγώ ή ίδια και να συζητήσω μαζί του.

— Καλά. Κάνε όπως νομίζεις εσύ καλύτερα. Πότε λογαριάζεις να φύγεις;

— Απόψε κιόλας. Δεν πρέπει να χάσουμε καιρό. Λογαριάζω μεθαύριο να βρίσκομαι στο Τζίγκι.

— Ωραία. Πάω τώρα άμέσως να δώσω διαταγές να ετοιμασθή ή ακολουθία σου.

— Θα πάω μαζί μου όσο το δυνατόν λιγότερους για να μη δώσω καμμιά υποψία σε κανένα. Λογαριάζω να πάω και τον Ντάρλι. Είναι έξυπνος και μπορεί να μου χρειαστή πολύ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

Η προσβεία

Το ίδιο βράδυ κατά τις δέκα μια μικρή συνοδεία που την αποτελούσαν καμμιά είκοσαριά Γάλλοι και Ίνδοι στρατιώτες, άλλοι πεζοί και άλλοι καθαλλάρηδες, συγκεντρώθηκε στην

πύλη του Βανταούρ που βρισκόταν στην βορειοδυτική άκρη της πολιτείας, έτοιμη απ' εκεί να πάρη το δρόμο του Τζίγκι. Την ίδια στιγμή ή πριγκίπισσα Ιωάννα ντυμένη μ' ένα πλούσιο κοστούμι ιππασίας έλοκέντητο με ασήμι και άνεβασμένη σ' ένα θαυμάσιο άλογο με μεταξωτά χαμόκρα, έδινε από το παλάτι συνοδευόμενη από τον Ντάρλι που ήταν σκαρφαλωμένος στη ράχη του έλέφαντά του, κι από μερικούς υπηρέτες που πήγαιναν πεζή. Πέρασαν από θόρυθα τους δρόμους της πολιτείας, δόξα τελα έρημους εκείνη την ώρα, και έφθασαν στην πύλη του Βανταούρ όπου συνάντησαν τη συνοδεία κι ύστερα έλοι μαζί πήραν το δρόμο του Τζίγκι.

Όλη τη νύχτα κράτησε ή όδοιπορία τους. Ο δρόμος ήταν άρκετά καλός και δεν τους έτυχε κανένα πρόβλημα. Το πρωί, αφού κάθησαν ως μια ώρα για να ξεκουραστούν τ' άλογα και οι πεζοί, εξακολούθησαν πάλι την πορεία τους όσο ήταν ακόμα δροσιά. Μά σε λίγο ή ζέστη άρχισε να γίνεται ανυπόφορη και παρ' όλη την ανυπομονησία της κυρίας Ντυπλεϊξ που φοβόταν μήπως φθάσουν πολύ άργά, αναγκάστηκαν και πάλι να σταματήσουν, τουλάχιστον ώσπου να πέση ο ήλιος και να δροσιάσει κάπως ο αέρας. Διάλεξαν ένα μικρό δάσος από κοκοφοίνικες όπου ή πυκνή φυλλωσιά των δένδρων δεν άφηνε τις ακτίνες του ήλιου να φθάσουν ως κάτω κι όπου άνάσαινε κανείς με άνεκαύφιση τον δροσερό αέρα. Σε λίγη ώρα έλοι είχαν ξαπλώσει και ήταν βυθισμένοι σε βαθύ ύπνο.

Ο μόνος που δεν κοιμόταν ήταν ο Καντούρ. Ένοιωθε μεγάλη πείνα και θά ήθελε πολύ να βοσκήση λίγο. Άλλά τὰ φύλλα των δένδρων βρισκόνταν πολύ ψηλά και για το δικό του μπόι ακόμη και όσο και να ψήλωνε την προδοσίδα του θά του ήταν αδύνατο να τὰ φτάση. Το χόρτο πάλι που φύτρωνε από κάτω ήταν μαρμαζιασμένο και καχεκτικό γιατί ούτε ήλιος τὸ έβλεπε ούτε οι ρίζες των δένδρων τὸ άφηναν να ρουφήξη νερό. Έτσι ο καυμένος ο Καντούρ βλέποντας πως αν έμενε εκεί ήταν καταδικασμένος να φοφήση της πείνας, αποφάσισε να ξυπνήση τον άφρεντικό του για να τον πάει πουθενά μακρύτερα να βοσκήση. Καί, άμ' έπος άμ' έργον: Ο Ντάρλι ένοιωσε στον ύπνο του μια ζεστή πνοή να τὸ χαϊδεύη τὸ πρόσωπο. Άνοιξε τὰ μάτια του: Η προδοσίδα του Καντούρ κουνιόταν πάνω από τὸ κεφάλι

του και τὰ μικρά ματάκια του τὸν κοίταζαν παρακλητικά.

Ο μικρός Ίνδος κατάλαβε άμέσως τί γύρευε απ' αυτόν ο φίλος του. Μεσα σ' ένα λεπτό βρέθηκε επάνω στη ράχη του και οι δυό τους άθόρυθα βγήκαν έξω από τὸ δασάκι και διευθύθηκαν προς ένα σάδεντρο που φαινόταν εκεί κοντά και όπου ο Καντούρ θά έβρισκε, αν όχι φρούτα, αλλά τουλάχιστον άφθονα φύλλα και γρασίδι για να γεμίση τὸ εύρύχωρο στομάχι του.

Ενώσω ο έλέφας έδωσε χωρίς να δείχνη πως είχε σκοπό να τελειώση πολύ γρήγορα, ο Ντάρλι κάθησε κάτω από ένα χαμόδεντρο για να τον περιμένη. Καί μ' όλο που είχε τή σκληρή απόφαση να μείνη ξύπνιος ως την ώρα που θά τελειωνε ο έλέφας τὸ γεύμα του, ωστόσο ή ζέστη και ή κούραση νίκησαν την απόφασή του. Είχε λοιπόν άρχίσει κιόλας να τον παίρνει ο ύπνος, όταν άκουσε κοντά του όμιλίες που τον έκαναν άμέσως να ξυπνήση. Κάποιος μιλούσε λίγο παραπέρα. Τέντωσε τ' ατί του. Δυό άνδρες, δυό Ίνδοί, συνομιλούσαν σε ταμούλ.

Σε λίγο στο πρόσωπο του Ντάρλι ζωγραφίστηκε ζωηρή περιέργεια και διπλασίασε την προσοχή του. Έότερα από λίγα λεπτά έγλύστρησε άθόρυθα έρποντας άνάμεσα από τὸς θάμνους, ανέθηκε όσο πιο γρήγορα μπορούσε στη ράχη του Καντούρ, που εύτυχώς δεν είχε πάει μακριά και δεν είχε γίνει αντίληπτός από τὸς δυό Ίνδους, και με όλη του τή γρηγοράδα ξαναγύρισε στο μικρό στρατόπεδο. Μόλις έφθασε εκεί έπήδησε έλαφρά κάτω κι' έτρεξε προς τή μικρή σκηνή που είχαν στήσει για τήν κυρία του.

Η πριγκίπισσα Ιωάννα ήταν ξαπλωμένη σε μια ψάθα και κοιμόταν βαθειά.

— Νουνά! φώναξε ο Ντάρλι. Νουνά!

Η κυρία Ντυπλεϊξ άνοιξε τὰ μάτια της.

— Τι συμβαίνει; ρώτησε.

— Νουνά, εκεί κάτω στο δασάκι άκουσα δυό ανθρώπους να κουβεντιάζουν.

— Έ, και λοιπόν;

— Είναι από τὸ Βικραδαντί, ένα χωριό κοντά απ' εδώ. Πηγαίνουν στο Τιρβεντενάμ, όπου πρόκειται να συναντήσουν μια άγγλική αποστολή σταλμένη από τον κύριο Μόρς τον κυβερνήτη του Μαδράς, στον ναμπάμπ του Καρνατίκ.

— Στον ναμπάμπ του Καρνατίκ! φώναξε ή πριγκίπισσα Ιωάννα άνακαθίζοντας.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΦΛΩΡΟΥ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑΚΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ)

ΙΒ'

— Ευτυχώς τὸ κακό πέρασε, είπε ο κύρ-Ίπποπόταμος. Σε λίγο θά σαφήσουν κι' αυτές οι ζαλάδες που αισθάνεσαι ακόμα, μη φοβάσαι.

Άλλά πριν γίνη έντελώς καλά ο Φλώρος, άρρώστησε κι' ο Άρουραίος. Αυτός δεν άκουγε τον κύρ-Ίπποπόταμο, που τον συμβούλευε να φορή καπέλλο όταν ήταν έξω στον ήλιο, και μια μέρα που έκανε πολλή ζέστη και γύριζε ξεσκούφωτος, έπαθε ήλίαση κι' έπεσε κάτω ξερός. Είδαν κι' έπαθαν ως να τον κάμουν να συνέλθη κι' έμεινε κι' αυτός δυό-τρεις ήμέρες στο κρεβάτι.

Τὰ παθήματα των μικρών του φίλων έκαμαν τον κύρ-Ίπποπόταμο σκεπτικό. Συλλογιζόταν με τί τρόπο θά μπορούσε να τὸς κάμει πιο ύποφερτὴ, πιο εύχαιριστη και λιγώτερο επικίνδυνη για τήν υγεία τὸς τή φλογερή έρημο όπου ζούσαν. Καί μια μέρα τὸς είπε:

— Πρέπει να σὰς κάνω καθεμέρα ένα θαλάσσιο περίπατο.

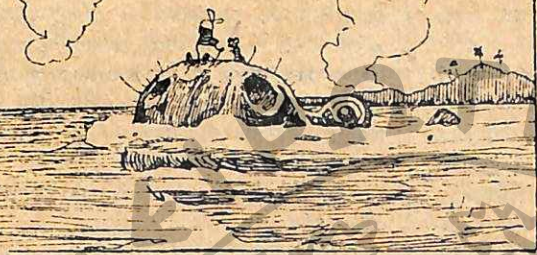
— Ναί, είπε ο Φλώρος, θά ήταν πολύ ώραϊος. Μά ή θάλασα δεν είναι μακριά;

— Η θάλασα ναί, άποκρίθηκε ο κύρ-Ίπποπόταμος. Μά τὸ ποτάμι δεν απέχει τόσο πολύ, κι' είναι τὸ ίδιο. Νερό και δροσιά έχει κι' αυτό.

— Μά έχουμε βάρκα; είπε ο Άρουραίος. Ο Φλώρος, βλέπετε, είναι πουλί, και τὰ πουλιά δεν κολυμπούν...

— Δεν χρειάζεται βάρκα, άποκρίθηκε ο κύρ-Ίπποπόταμος. Θά κάθεστε κι' οι δυό πάνω μου— στο κεφάλι μου, στην πλάτη μου, όπου θέλετε— εγώ θά πέφτω στο νερό και θά κολυμπώ, κι' έτσι θά κάνετε τὸν περίπατό σας σαν να είχατε τήν καλύτερη βάρκα.

— Ωραία! φώναξαν ένθουσιασμένοι οι μικροί μας φίλοι. Κι' από τότε θαρχίσουμε;

— Από σήμερα.

Πραγματικώς, ο Φλώρος κι' ο Άρουραίος σκαρφάλωσαν στη ράχη του Ίπποπόταμου που τὸς πήγε τρέχοντας ως τὸ ποτάμι. Κι' αφού τελείωσε αυτή, να πούμε, ή άμαξάδα, άρχισε ή βαρκάδα: Ο κύρ-Ίπποπόταμος έπεσε στο νερό, και οι μικροί του φίλοι, καθισμένοι πάντα πάνω του, έκαμαν ένα ώραϊο περίπατο.

Τί θαυμάσια που κολυμπάτε, κύρ-Ίπποπόταμε! φώναξε μια στιγμή ο Άρουραίος. Νομίζει κανείς πως δεν βρίσκεστε σε νερό, παρά πως περπατάτε σε ξηρά.

Έτσι εξακολούθησαν καθεμέρα. Καί μ' αυτούς τὸς περίπατους μέσα στο ποτάμι, ο Φλώρος κι' ο Άρουραίος έπαιζαν αέρα και δροσιά, ζωογονούνταν, και μπορούσαν να υποφέρουν καλύτερα τή ζέστη. Ά, πόσα χρωστούσαν στον καλό τὸς φίλο και προστάτη!...

Μια μέρα τὸς έτυχε και κάτι άλλο δυσάρεστο κι' επίφοβο: Καθώς γύριζαν από τὸ ποτάμι, είδαν ένα Αραπάκι που τὸς παραμόνευε. Άμέσως ο Φλώρος κι' ο Άρουραίος τὸ γνώρισαν: ήταν εκείνο που τὸς φύλαγε, όταν τὸς έπιασαν οι άγριοί άνθρωποι και τὸς φυλάκισαν, με τήν πρόφαση πως είναι κατάσκοποι, για να τὸς φάνε.

— Μάννα μου! έκαμαν κι' οι δυό, τρέποντας από τὸ φόβο τὸς. Κύριε Ίπποπόταμε, γλυτώστε μας, να ζήτε! Αυτοί θάνατὸ δώ-κοντά και θά μάς ξαναπιάσουν!...

(Άκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

— Ναί. Οι άνθρωποι αυτοί θά είναι οι όδηγοί της αποστολής και θά τή συνοδεύουν ως τὸ Τζίγκι.

— Τρέχα να ξυπνήσης τὸν λοχαγό, είπε ή κυρία Ντυπλεϊξ. Καί πές να σελλώσουν άμέσως τ' άλογό μου. Πρέπει να ξεκινήσουμε άμέσως.

(Άκολουθεῖ)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΙΟΥΛΗ

ΜΑΡΜΑΡΥΓΕΣ

Υπάρχουν άνθρωποι που τήν άρετή που έχουν, τή μεταχειρίζονται ως όπλο για να σκοτώσουν.

Ό,τι και να διαβάσουν μερικοί άνθρωποι τὸ κάνουν σιχαμερό μέσα τήν ψυχή τὸς. Έτσι κι' οι κοριοί τὸ πιο καθαρό αίμα τὸ μεταβάλλουν σε δυσωδία.

Θαμπώνουμε τὸ γυαλί τὸ παραθύρου με τήν αναπνοή μας κι' όλος ο ούρανός μάς φαίνεται συννεφιασμένος. Τὸν κόσμο τὸν βλέπουμε όπως τὸν κάνουμε, κι' όχι όπως είναι.

Μερικοί άγριοι λαοί, όταν είναι μόνοι τὸς, περπατούν ακόμη με τὰ τέσσερα, και μόνο μπροστά σε ξένους μιμούνται τὸς ανθρώπους. Έτσι και μερικοί νεόπλουτοι χωριάτες, όταν είναι μόνοι τὸς, ζουν όπως ζούσαν στο χωριό τὸς.

Σοφός χωρίς έργα σύννεφο χωρίς βροχή.

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΑΝΙΣ

(Από τὰ άνέκδοτα χειρόγραφα τὸς)

ΑΙΣΩΠΙΑ

ΚΛΕΦΤΕΣ ΚΑΙ ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Κλέφτες σ' όρνιθώνα πάνε Κλέβουν έναν πετεινό.

Μ' ήμα άκούει πως συζητάνε Να τὸν κάμουνε ψητό:

— Προς Θεού, λέει φοβισμένα, Κι' είμαι χρήσιμος πολύ.

Και πωδς άλλος από μένα

Σας ξυπνάει όταν λαλεί;

— Άκριβώς γι' αυτό ετοιμάσου

Να θυσιάσης, μαθές,

Που με τὰ λαλήματά σου

Είσ' εμπόδιο στις κλεψές.

ΟΣΑ ΔΕ ΦΤΑΝΕΙ Η ΑΛΕΠΟΥ

Μι' άλεπού ή δυστυχισμένη

Που ήταν τόσο πεινασμένη

Βλέπει μια κληματαριά

Μά ήτανε λίγο ψηλά,

Τὰ σταφύλια πάει να φάη

Ελαμιάζεται, αλλά που!

Κι' όταν πιά πίσω γυρνάει

Για να φύγη ή άλεπού,

Μουρουρλίζει μέσα στα χείλια:

— Πώ, πώ τὰ άγούρα σταφύλια!

ΜΙΜΗΣ ΠΟΜΟΝΗΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠ' ΤΟΥΣ ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος —

— Μή με περιφρονήσης κι' δλό-
τελα, εξακολουθεί ο Σεπτέμβρης. Σου
θυμίζω την αρχαιότητα, όταν ο χρόνος
αρχίζει το Μάρτη κι' ο μήνας που έρ-
χεται ύστερα απ' τον Αύγουστο ή-
ταν, πολύ όρθος, ο έβδομος του χρόνου.

Έπειτα απ' το VII δεν έρχεται
ούτε θεός, ούτε θεά, ούτε αυτοκρά-
τορας, μ' ένας άλλος αριθμός ο VIII.

Πολλά πράγματα σφαλερά, όπως
και τ' όνομα Όχτώβρης, μένουν αδιόρ-
θωτα με τη δικαιολογία πάντα του
καθιερωμένου. Οι άνθρωποι δεν αρέ-
σουν να αλλάζουν τα καθιερωμένα κι'
αποφεύγουν να πειράζουν τα μνημεία
του παρελθόντος. Οι Ρωμαίοι σαν
έδωσαν το όνομα του Αύγουστου στο
μήνα που τότε ήταν έξτος στη σει-
ρά, είπαν πως κανένας πιά δεν θα
βρισκόταν άρκετ' μεγάλος για να
δώση τ' όνομά του σ' ένα μήνα και
γι' αυτό άφησαν τους παλιούς και ά-
πλους τίτλους, Σεπτέμβρης για τον
έβδομο κι' Οκτώβρης για τον όγδοο
μήνα. Και όταν το ήμερολόγιο, πολ-
λά χρόνια μετά τη γέννηση του Χρι-
στού, άλλαξε, κι' ο Ίανουάριος έγινε
ο πρώτος μήνας του χρόνου, τόσο κα-
θιερωμένα ήταν πιά αυτά τα όνο-
ματα, που έμειναν.

Άλλος αριθμός έρχεται κατόπι, ο
IX που σημαίνει ένατος μήνας, ή
δπως τον λέμε Νοέμβρης, μ' όλο που
είναι ο ενδέκατος. Οι άρχαιοι Σέξον-
ες τον έλεγαν «μήνα του αίματος»
γιατί το Νοέμβρη συνείθιζαν να σφά-
ζουν πολλά πρόβατα που τα φύλαγαν
για να τ' έχουν τους παγωμένους μή-
νες του χειμώνα.

Τελευταίος απ' όλους έρχεται έ-
νας άλλος ντροπαλός αριθμός, ο X
γιατί κι' ο Δεκέμβρης διατήρησε το
όνομα που είχε, σαν ο χρόνος άρχι-
ζε το Μάρτη.

Και βλέπουμε σ' αυτόν τον αριθμό
ένα καλόκαρδο γεροντάκι με μακριά
άσπρα γένεια να τυλίγεται στις γού-
νες του, να γεμίζει τ' ανεξάντλητο
σασκούνι του με χίλιων λογίων παιγ-
νίδια και να ξεκινάει απ' τη μακρι-
νή του πατρίδα, την Καισάρεια, γε-
λαστός και χαρούμενος, για να φτά-
ση εγκαίρως για την Πρωτοχρονιά.

Κι' οι θεοί, οι θεές, οι Ρωμαίοι
αυτοκράτορες εξαφανίζονται μπροστά
στο καλόκαρδο γεροντάκι που έχει
τη δύναμη να φέρνει κάθε χρόνο τη
χαρά και το γέλιο σε χίλια παιδικά
στόματα.

(Παράγραφο)

κ. κ. γ.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΙΖΑΣ

Πολλά πράγματα έβγαλε απ' την
τσάντα της ή μητέρα. Τι κρεμμύδια,
τί πατάτες, τί κρέας! Άκόμα και
σταφίδες! Και κάτι γάντια! Κι' ένα
ρούχο! Κι' άλλο ρούχο! Άχ! Για
το Θεό! Ήταν αλήθεια; Ναι. Άλή-
θεια κι' απαλήθεια. Κούκλα! Μια
κούκλα, μ' αληθινά μαλλιά στο κε-
φάλι, στα κατακόκκινα ντυμένα. Ή
Μαριγούλα δεν πίστευε στα μάτια
της. Της ήρθε να βάλει μια φωνή,
έτσι από χαρά, να πηδήσει.

— Νά, πάρε, φώναξε ή μητέρα
και πέταξε την κούκλα προς το μέ-
ρος της Μαριγούλας. Κοίτα μην τη
χαλάσης, γιατί θα φας ξύλο άλύπη-
το. Θα σου δώσω της χρονιάς σου,
Έτσι που λές, άντρα μου. Με πλή-
ρωσε καλά ή κυρία ή Άθηνά, μ' ή
την έχασα την πελάτισσα Έφυγε
πιά. Τι τ' όφελος; Πόσα ρούχα μού-
δωσε! Κοίτα! Και δεν τη ξέχασε
την κούκλα της Μαριγούλας. Τ' ά-
κουζ, Μαριγούλα; Δέ σέ ξέχασε ή κυ-
ρία.

Μά το κοριτσάκι δεν τ' άκουγε τα
λόγια της μητέρας. Άπαλά κρατού-
σε την κούκλα μέσα στις μικρές του
φουχτες, απαλά, μ' ήν τύχει και πά-
θει τίποτα ή κουκλίτσα. Έβλεπε το
φουστανάκι, το μισοφοράκι, τα πε-
διλάκια τα κόκκινα κι' αυτό το φιογ-
κάκι της κουκλίτσας, τόσο όμορφα δε-
μένο στο πλάι! Ίδια όπως ή Λίζα,
το πλουσιόκορτο, που βγαίνει κάθε
πρωτ' περίπατο, στην όδο Άλατίνι,
μαζί με τη δασκάλα.

— Μητέρα, μητέρα, Λίζα θα τη
λέω την κούκλα.

— Καλά, καλά. Άσε με ήσυχη.
Πές την όπως θέλεις. Κοίτα μόνο
μην τη σπάσης.

Μπα! Καλέ, πως θα τη σπάση;
Θά την προσέχη σαν τα μάτια της.
Θά τη ντύνη, θα την πλένη, θα τη
χτενίσω, θα την ταΐσω και θα την
νανουρίζω σαν παιδάκι. Θα τη βγά-
ζω περίπατο. Κι' όταν ή μητέρα φεύ-
γει στο μεροκάματο, μαζί θα πάνουν
τις δουλιές, μαζί θα κουβεντιάσουν,
μαζί θα παίξουν.

Αυτά σκέπτεται ή Μαριγούλα και
κάνει άνω κάτω την κάμαρα, να βρή
τα παιχνίδια της. Πρέπει όλα να τα
βρή, όλα, να παίξουν λίγο, να τα
στολίσω στη γωνίτσα, να τα σιγουρί-
σω. Γρήγορα! Πριν βραδυάσει, πριν
ή κάμαρα σκοτεινιάσει.

Τά βρήκε όλα τα παιχνίδια ή Μα-
ριγούλα. Βρήκε και τη σβούρα της.
Έ! Δεν πειράζει που της έλειπε το
καρφί. Πάλι σβούρα λεγότανε. Τά
βρήκε λοιπόν τα παιχνίδια, τα στο-

λισε στη γωνίτσα κι' είχε τώρα πιά
ή Λίζα το σπιτάκι της Όραϊα. Και
ή Λίζα που θα στέκεται; Ά! Έδω.
Πάνω στο κανίδι, στο άκουμπιστήρι
του παραθύρου. Τι καλά! Τό παρά-
θυρο τώρα το χειμώνα δεν τ' ανοί-
γουν, γιατί όλο βρέχει. Και γιατί δεν
έχει τζάμι. Μόνο τις γρίλιες έχει,
κάτι περίεργες γρίλιες, από μονοκόμ-
ματο ξύλο, που ανοίγουν από μέσα.
Έτσι είναι όλα τα παράθυρα στο συ-
νοικισμό Ψαράδων, στη Θεσσαλονί-
κη. Τό παράθυρο πρέπει πάντα να
μένει κλειστό. Έτσι λείει ή μητέ-
ρα. Τι καλά! Τυχερή ήταν ή Λι-
ζούλα. Και φαίνεται πολύ ευχαριστη-
μένη κει πάνω. Είναι, σαν να λέμε,
ο περίπατός της, ή όδός Άλατίνι.
Σ' ένα τέτοιο όμορφο περίπατο! Έ!
Τότε πρέπει να τη στολίσω την κό-
ρη της ή Μαριγούλα.

Στο χέρι της πέρασε το χερούλι
από κάποιο σπασμένο φλυτζάνι κι'
ήταν, λείει, αυτό, ένα θαυμάσιο βρα-
χιόλι. Στο λαιμό της κρέμασε μια νι-
κέλινη τρύπια πεντάρα. Κι' εκείνο
το όμορφο όρνιθόφτερο, το κίτρινο και
μαύρο, της τ' έχωσε στα μαλλιά. Άχ!
τί κυρία ήταν τώρα ή κούκλα της
Μαριγούλας! Ήταν ή πιό πλούσια
του συνοικισμού. Όχι, όχι. Δεν ήταν
απ' το συνοικισμό. Ήταν μια κυρία
της Σαλονίκης. Από μέσα. Άπ' το
Λευκό Πύργο! Μια τέτοια κυρία ή-
ταν. Και το μεγάλο φούτιο τριαν-
τάφυλλο; Που να τ' έβάλω ή Μαρι-
γούλα; Νά. Κοντά στα πόδια της,
χάμω. Σαν τη βασιλοπούλα, στο πα-
ραμύθι, που περπατούσε και τριαν-
τάφυλλα πέφτανε στη γη Άχ! Πολύ
όμορφα.

Ή μητέρα όμως φωνάζει πως το
φατ' είν' έτοιμο στην κουζίνα.
Μπα! Τώρα μόλις είδε ή Μαρι-
γούλα πόσο είναι σκοτεινά. Λοιπόν
φατ' και μετά ύπνο. Φίλησε τη Λι-
ζούλα απαλά το κοριτσάκι, τη σκέ-
πασε, έτσι καθώς ήταν, μ' ένα πα-
νάκι κι' έτρεξε για φατ'. Εύθους άμέ-
σως έπεσε να κοιμηθώ. Έτσι ήθελε
ή μητέρα. Είχε μεροκάματο την άλ-
λη μέρα κι' αυτή κι' ο πατέρας. Έ-
πρεπε νωρίς να πλαγιάσουν.

Στη στιγμή κοιμήθηκε ή Μαρι-
γούλα, όπως πάντα. Τό πρωτ', σαν
άνοιξε τα μάτια της, δεν ήταν κα-
νείς στο σπίτι. Άπ' το άνοιχτό πα-
ράθυρο έμπαινε ο ήλιος, ένας όμορφος
χειμωνιάτικος ήλιος. Μέρες και μέρες
είχε να φανώ. Όλο έβρεχε.
Τό άνοιχτό παράθυρο!

— Πώς! Ποιος τ' άνοιξε;
Με μιάς ξεπετάγεται ή Μαριγού-
λα. Τρέχει στο παράθυρο. Άχ, και
βλέπει τη Λιζούλα στριμωγμένη ά-

νάμεσα στον τοίχο και τη γρίλια. Ά-
μορφο το κεφάλι, λυωμένο. Λίζα δεν
υπάρχει πιά Νά τα τα μαλλιάκια της
χάμω στο πάτωμα. Τό πρόσωπό της
πασαλειμένο στο ντουβάρι. Πήρε ή
Μαριγούλα το φουστάνι, το κόκκινο
φουστανάκι της Λιζούλας, τό πήρε
στα χέρια της, έπεσε στο στρώμα,
κουκουλώθηκε. Άρχισε να κλαίη,
να κλαίη δυνατά και με λυγμούς. Μό-
νο τώρα μπορούσε να κλάψη, τώρα
που έλειπε ή μητέρα, που έλειπαν ό
λοι. Γιατί τό χαμό της Λίζας δεν έ-
πρεπε κανείς να τόν μάθει. Κανείς.

ΙΡΣΙΜ

Η ΓΑΡΟΥΦΑΛΛΙΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μια φορά κι' έναν καιρό ζούσε μια
πολλή άξια μαγείρισσα που την έλε-
γαν Γαρουφαλλιά. Όποιαν ώρα κι'
αν την έβλεπες, είχε τα μανίκια της
άνασκουμπωμένα μαζί και μια άσπρη
σκούφια στο κεφάλι πεντακάθαρη.

Μια μέρα της είπε τάφεντικό της:
— Άπόψε έχω έναν καλεσμένο και
θέλω να μάς μαγειρέψης δυο παχιά
κοτόπουλα.

— Πολύ καλά, άφεντικό, άπάντη-
σε ή Γαρουφαλλιά κι' άμέσως έ-
τρεξε στο κοτέτσι, διάλεξε δυο καλο-
θρεμμένα κοτόπουλα, τάσφαξε μάνι-
μάνι, τά ζεμάτισε, τους έβγαλε τα
φτερά, τά πέρασε απ' ένα σουβλι κι'
έπειδή βράδυαζε τάβαλε άμέσως στη
φωτιά να ψηθούν.

Κι' εκείνα σε λιγάκι άρχισαν να
κοκκινίζουν. Ο καλεσμένος όμως ά-
κόμα νάρθη. Είπε λοιπόν ή Γαρου-
φαλλιά στάφεντικό της:

— Άν ο καλεσμένος μας δεν έρθη
σε λίγο, θα πρέπει να βγάλω τα κο-
τόπουλα από τη φωτιά. Και θάταν
πολύ κρίμα να τα φάτε κρύα.

Τάφεντικό της λοιπόν αποφάσισε
να πάη ο ίδιος και να φωνάξη τον
ξένο. Και μόλις γύρισε τις πλάτες
του, ή Γαρουφαλλιά έβγαλε το σου-
βλι απ' τη φωτιά και είπε στον έαυ-
τό της:

— Ούφ! Τόση ώρα κοντά στη φω-
τιά ξεράθηκε ο λαιμός μου και μ' έ-
πιασε μια δίψα! Προκάνω όσο νάρ-
θουν να πάω ως το κελλάρι να δροσι-
στώ λιγάκι με καμμιά δυο γουλιές.

Κι' άμ' έπος άμ' έργον, που λένε
οι γραμματιζούμενοι, τρέχει ή καλή
σου ή Γαρουφαλλιά στο κελλάρι, γε-
μίζει ένα ποτήρι κρασί και μια και
δυό τό κατεβάζει μονορούφι.

— Άχ, ψυχούλα μου! Έκαμε χτυ-
πώντας τη γλώσσα της στον ουρανί-
σκο και κατεβάζοντας άλλο ένα πο-
τήρι.

Άφου δροσίστηκε έτσι άνέθηκε
στο μαγειριό, έβαλε πάλι τα κοτόπου-
λα στη φωτιά κι' άρχισε να γυρίζη
χαρούμενα το σουβλι, αλείφοντάς τα
που και πομ με βούτυρο.

Μ' αυτά τάφιλότιμα τα κοτόπουλα
μύριζαν τόσο όμορφα που ή Γαρουφαλ-
λιά σκέφτηκε πως δε θάταν άσχημα
αν τά δοκίμαζε λίγο. Άφου λοιπόν
βούτηξε το δάχτυλό της στη σάλτσα
που είχε έτοιμη για να τα περιχύση,
είπε κοιτάζοντας λιγωμένη τα δυό
κοτόπουλα.

— Ψυχούλα μου, τί νόστιμα κοτο-
πουλάκια! Είναι άμαρτία απ' το Θεό
να μη τά φάη κανείς άμέσως! Έ-
τρεξε στο παράθυρο να ιδώ αν τάφεν-
τικό της γύριζε μαζί με τον καλεσμέ-
νο. Ψυχή όμως δεν φαινόταν και ξα-
ναγύρισε στα κοτόπουλα.

— Ω! Κάηκε ή μια φτερούγα!
είπε ξαφνικά. Καλύτερα να τη φάω
και κόνοντάς την την έκαμε μια χα-
φιά. Τότε όμως συλλογίστηκε:

— Τάφεντικό θα καταλάβη που
κάτι λείπει. Καλύτερα να φάω και
την άλλη.

Άμα έφαγε και τη δεύτερη φτε-
ρούγα, πήγε πάλι στο παράθυρο να
ιδώ αν έρχόταν. Ψυχή!

— Ποιος ξέρει κιόλας μη δεν έρ-
θουν! Ίσως να πάνε πουθενά άλλο
να δειπνήσουν. Έλα, Γαρουφαλλιά
μου, κάμε λίγο κουράγιο! Τό ένα εί-
ναι που είναι άρχινισμένο. Πιες ένα
ποτήρι άκόμα να πάνε κάτω τα φα-
μάκια και φάε ύστερα κι' όσο από-
μεινε. Άνάμεσα απ' τάλλα είναι και
κρίμα να καή ένα τόσο παχουλό κο-
τοπουλάκι.

Τρέχει λοιπόν στο κελλάρι, πίνει
άκόμα ένα ποτήρι κι' ύστερα έρχε-
ται και τρώει όλο το κοτόπουλο που
έμεινε.

Πριν καλά-καλά τάποτελειώσει,
βλέποντας που τάφεντικό δεν έρχό-
ταν, ή Γαρουφαλλιά άρχισε να στρα-
βοκοιτάζει και το δεύτερο κοτόπουλο.

— Όπου βρίσκεται το ένα, πρέπει
να βρίσκεται και τό άλλο, σκεφτόταν.
Άνήκουν δικαιοματικά τόνα στ' άλ-
λο. Άν πιώ ένα κρασάκι άκόμα, εί-
μαι βέβαιη πως δεν θα μού καθίση
στο στομάχι.

Και λέγοντας αυτά, πίνει άκόμα
ένα ποτηράκι και στέλνει και τό άλλο
κοτόπουλο νάνταμωσή τό πρώτο.

**

Μέσ' στην ώρα όμως που έγλειφε
το τελευταίο κοκκαλάκι και λίγωνε
ή καρδιά της, νάσου φτάνει τρεχάτο
τάφεντικό φωνάζοντάς της από μα-
κρτά.

— Γαρουφαλλιά! Γαρουφαλλιά!

Κάνε γρήγορα. Ο καλεσμένος μας
έφτασε.

— Πολύ καλά, άφεντικό, έκαμε ή
κατεργάρα. Σέ δυό λεπτά θάναί όλα
έτοιμα.

Τάφεντικό πήγε στην τραπεζαρία
να δώ αν τό τραπέζι ήταν καλά στρω-
μένο και παίρνοντας τό μεγάλο μα-
χαίρι πήγε να τό τροχίση στις πλά-
κες για να κόψη μ' αυτό τό κοτό-
πουλο.

Στάναμεταξύ ο καλεσμένος ήρθε
και χτύπησε μ' ευγένεια τη πόρτα.
Ή Γαρουφαλλιά έτρεξε να δώ ποιός
ήταν κι' άμα είδε πως ήταν ο ξένος,
πήρε ύφος σοβαρό, έφερε τό δείκτη
του χεριού της στο στόμα και το
ψιθύρισε:

— Γρήγορα! Γρήγορα! Κρυφτή-
τε! Άν τάφεντικό μου σάς ιδώ, εί-
στε χαμένοι. Είναι μισότρελλος. Φαν-
ταστήτε, σάς κάλεσε να δειπνήσετε
με τό σκοπό να σάς κόψη ταυτιά!
Γι' άκούστε... Είναι μέσα και τρο-
χίζει τό μαχαίρι.

Ο ξένος άκουσε τον κρότο κι' απ'
τό φόβο του τσακίστηκε για να κα-
τεβή γρήγορα τις σκάλες κι' ύστερα
κρύφτηκε πίσω από την εξώπορτα.
Μά ή Γαρουφαλλιά έτρεξε στάφεν-
τικό της.

— Άνθρωπος να σου πετύχη κι'
αυτός που κάλεσε, άφεντικό!

— Τι; Τι συμβαίνει; είπε κείνος
άνήσυχος. Τι θέλεις να πής;

— Μέσ' στην ώρα που έτοιμαζό-
μουν να σερβίρω τα δυό κοτόπουλα,
μου τάρπάζει ο καλεσμένος σου απ'
τα χέρια και τό βάνει στα πόδια.

— Κιόγένεια μια φορά! είπε κεί-
νος συγχισμένος που έχασε δυό τόσο
νόστιμα κοτόπουλα. Άν μου άφηνε
το δάχτυλο τό ένα θα είχα κι' εγώ
κάτι να φάω.

Κι' ύστερα άρχισε να φωνάζη στον
ξένο που έκανε πως δεν άκουγε. Και
με τό μαχαίρι άκόμα στο χέρι, άρχι-
σε να τον κυνηγά φωνάζοντας:

— Μόνο τό ένα! Μόνο τό ένα!
να το άφήση δηλαδή μόνο τό ένα
κοτόπουλο.

Μά ο κακομοίρης ο καλεσμένος
νόμιζε πως τούλεγε, ότι θα το έκο-
βε μονάχα τό ένα αυτί, έβαλε λοιπόν
τα πόδια στις πλάτες του και λές και
του είχαν βάλει φωτιά κάτω απ' τις
πατούσες...

ΚΩΝΣΤ. Χ. ΓΡΑΛΙΟΣ

Ο ΑΕΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΤΡΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ MARGUERITE BOURGET

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

“Επρεπε να νοιαστή για όλους, να δώσει διαταγές στους υπηρέτες, να τρέξει παντού.

“Η θύελλα που ξέσπασε πάνω από το Ναβάιγ σκόρπισε μ’ ένα φύσημα όλους τους εθιμικούς ξένους του. Αυτό βέβαια δεν σήμαινε πως οι φίλοι της μαρκησίας ήταν απ’ εκείνους τους φίλους που μόνο στις καλές ημέρες φανερώνονται κι’ εξαφανίζονται στις δύσκολες στιγμές. Μα καταλάβαιναν πως στις φοβερές αυτές δοκιμασίες που περνούσαν ο μαρκήσιος και η γυναίκα του θα ήθελαν να μείνουν μόνοι τους με τον μεγάλο τους πόνο.

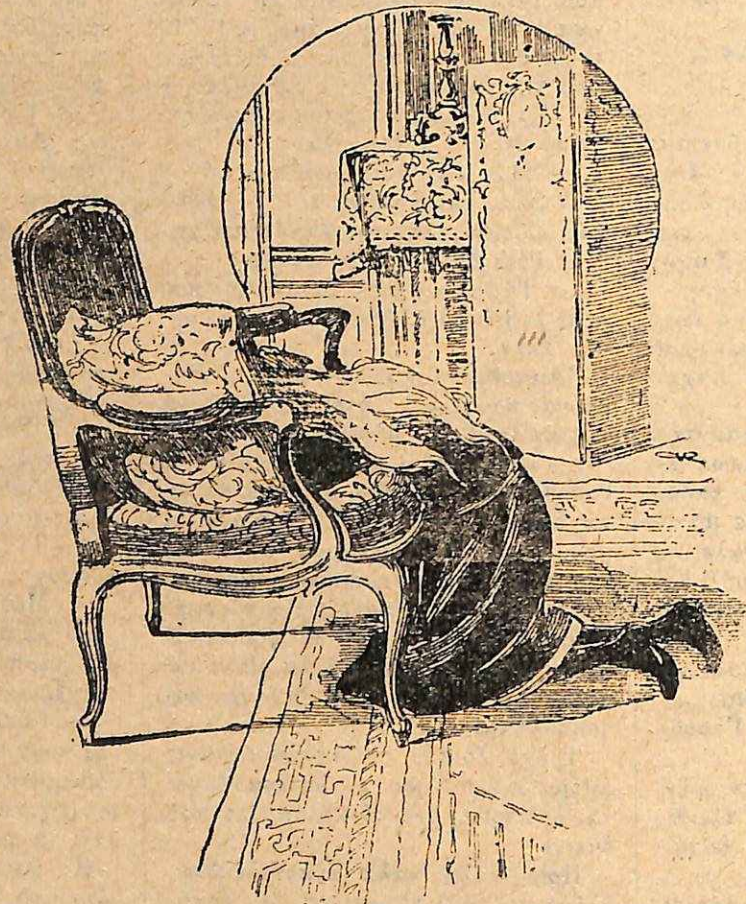
“Αλλωστε η κυρία ντ’ Αϊγκλέρτ και η λαίδη Σδέσεγκχαμ δεν σκόπευαν να φύγουν από κοντά τους. Αποφάσισαν να εγκατασταθούν μαζί σε μια βίλλα στο δρόμο του Αϊζ που βρισκόταν σ’ ένα νός τετάρτου απόστασης από τον πύργο κι’ έτσι θα μπορούσαν, όποτε παρουσιαζόταν ανάγκη, να προσφέρουν τη βοήθειά τους και την παρηγοριά στους φίλους τους.

“Η καίμενούλα η Μαρία-Ρόζα στις πολυτάραχες εκείνες στιγμές όλους θέλησε να φροντίσει και όλους να περιποιηθεί.

Κι’ ήταν συγκινητικό να βλέπει κανείς το καίμενο το κοριτσάκι να βάζει τα δυνατά του για να κρατήσει ψηλά τη φιλόξενη φήμη των Ναβάιγ σε μια στιγμή τόσο τραγική για την οικογένειά της. Συνώδευσε όλους εφευγαν ως έξω και, με τη βία κρατώντας τα δάκρυά της, δέχθηκε τους αποχαιρετισμούς τους, τα παρηγορητικά τους λόγια και τις ευχές τους, που ούτε κι’ αυτοί οι ίδιοι δεν τις πίστευαν.

Αυτές οι θλιβερές θύμησης πλάκωναν την καρδιά της Μαρίας-Ρόζας καθώς ήταν καθισμένη στο σαλονάκι την άλλη μέρα το βράδυ. “Ήταν δυνατόν, Θεέ μου, να είχαν περάσει κιόλας δυο σχεδόν ημέρες; “Η μήπως όλα αυτά δεν ήταν παρά μονάχα ένας φρικτός επιπάτης και τώρα είχε ξυ-

πνήσει και της έμενε ακόμη η αγωνία; Μα όχι, όλα ήταν αληθινά, όλα, ως και το φοβερό εκείνο πράγμα που η Μαρία-Ρόζα δεν τολμούσε να το ονομάσει. “Όλα ήταν αληθινά αφού το σπίτι που χθες ακόμη το πρωί ήταν γεμάτο κόσμο, βρισκόταν απόψε άδειο κι’ έρημο. Πόσες ώρες είχαν περάσει, που όλοι τους με γέλια και χαρές ετοίμαζαν τη γιορτή; Το

“Η Μαρία-Ρόζα έπεσε στα γόνατα με το πρόσωπο χαμένο στα μαξιλάρια της πολυθρόνας”. (Σελ. 138, στ. γ’.)

σαλονάκι βούιζε σαν κυφέλη. “Η μικρούλα ξανάδλεπε μπροστά της όλες τις σκηνές, θυμόταν λεπτομέρειες που μόλις τις είχε προσέξει και που τώρα παρουσιάζονταν μπροστά της ολοζώντανες, για να κάνουν ακόμη ζωηρότερη την αντίθεση.

“Ω τί θλιβερό θέαμα αυτό το κλειστό πιάνο, τα λουλούδια που δεν είχαν αλλάξει κι’ έμεναν μαλαμμένα στα βάζα, ή νεκρά και ή σιωπή που βασιλεύουν γύρω. Με μιὰς στη Μαρία-Ρόζα φάνηκε ωσάν το φοβερό αυτό κτύπημα να είχε σπάσει την καρδιά του γέριου σπιτιού, την καρδιά αυτή που τώρα και τέσα χρόνια το

κρατούσε τόσο ζωντανό και τόσο πρόσχαρο, και πως έπύργος, θανάσιμα πληγωμένος απ’ αυτή τη φρικτή καταστροφή, δεν θ’ αναστενόταν ποτέ ποτέ πιά.

Χοντρά δάκρυα πλημύριζαν τα μάγουλα της Μαρίας Ρόζας. Θέλησε να δώσει λίγο θάρρος στον εαυτό της και να συγκρατήσει την απελπισία της, κάνοντας τον συλλογισμό πως όλοι αυτοί οι φόβοι της ήταν ανόητοι και δεν στήριζονταν πουνενά.

“Αλήθεια, δεν ήταν δυνατόν. Σε λίγες μέρες ο Γκυ θα έβγαине από τη φυλακή. Οι δικαστές θ’ αναγνώριζαν το φοβερό λάθος που είχαν κάνει.

“Ο κ. ντ’ Αϊγκλέρτ είχε από την ίδια μέρα πάει στο Σαμπερύ για να βρσκειται κοντά στον έγγονό του. “Εσκόπευε να φύγει σε λίγο για το Παρίσι για να συνεννοηθεί μ’ έναν μεγάλο δικηγόρο που θ’ αναλάμβανε την υπεράσπιση του Γκυ. Το μεσημέρι είχε τηλεφωνήσει σπιτι του. Μα τα νέα που τους είπε δεν ήταν καθόλου ευχάριστα. “Απεναντίας.

“Η κοινή γνώμη ήταν κιόλας απασιόδοξη. “Όλες οι ένδειξεις ήταν εναντίον του δυστυχισμένου παιδιού: τα χρήματά του και ο ίδιος όμολόγησε πως χρειαζόταν, ή βραδυνή του έξοδος, που παρ’ όλα όσα έλεγε ο ίδιος για να δικαιολογηθεί, ήταν και ανεξήγητη και υποπτη, και ιδίως το μοιραίο γράμμα που είχε βρεθεί μέσ’ στο έργοστάσιο, όλα αυτά ήταν στοιχεία τόσο επιβαρυντικά, ώστε δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία πως ο Γκυ θα καταδικαζόταν.

Μα όχι, αυτό δεν ήταν δυνατόν! “Ο καίμενος ο Γκυ! Τόσο καλός, τόσο νέος, τόσο γενναίος να καταδικασθεί. “Οχι, όχι, ήταν πολύ φρικτό, όχι, το παλιό, το ένδοξο όνομα των Ναβάιγ, το όνομα που είχε και η Μαρία Ρόζα, δεν μπορούσε να κυλίσει στη λάσπη έτσι άδικα.

“Η Μαρία-Ρόζα έπεσε στα γόνατα. Με τα χέρια ενωμένα και το πρόσωπο χαμένο στα μαξιλάρια της πολυθρόνας, έμεινε πολλή ώρα γονατιστή κλαίγοντας και παρακαλώντας το Θεό για τη σωτηρία του Γκυ. “Ήταν πι-

στή και θρήσκα, μα η πίστη της ήταν πολύ παιδικίστικη ακόμη. Την ώρα όμως αυτήν της απελπισίας και της μοναξιάς, η προσευχή της έπαιρνε ένα πάθος, που δεν είχε ξαναπαίρει ποτέ ως τότε. Μέσ’ στην επιθυμία της να εμπιστευθεί τον πόνο της σε κάποιον που θα την άκουγε με συγκράτηση και καλσύνη, η μικρούλα ένοιωθε την ψυχή της ν’ ανυψώνεται με την προσευχή και να φθάνει ψηλά ως εκείνον που με την παντοδυναμία του μπορούσε να ελευθερώσει και τον Γκυ.

“Όταν σκηκώθηκε ήταν πιό ήσυχη και πιό γαλήνια. “Αποφάσισε ν’ ανέβη επάνω να ιδεί τι γίνεται η κυρία ντ’ Αϊγκλέρτ. “Η καίμενη η θεία! Χθες όταν της έφεραν τη φοβερή είδηση για τον Γκυ, είχε πέσει χάρμα αναίσθητη, έτσι που όλοι νόμισαν πως δεν θα ξανασηκωνόταν πιά. Με χίλιες περιποιήσεις και φροντίδες την ξανάφεραν στη ζωή, μα ο γιατρός ήταν ακόμη πολύ ανήσυχος. “Αλοίμονο! “Η δίκη του Γκυ και η μοιραία καταδίκη του θα έδινε μ’ ένα φύσημα την αδύνατη φλόγα που με τόση αγωνία προσπαθούσαν να συγκρατήσουν τα δυο κοριτσάκια κι’ ο γιατρός.

“Η κυρία ντ’ Αϊγκλέρτ ήταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι της όταν μπήκε η Μαρία-Ρόζα στην κάμαρά της. Μέτα στο μισοσκόταδο που βασιλευε στο δωμάτιο, δύσκολα μπορούσε η Μαρία-Ρόζα να την διακρίνει. “Ωστόσο η καρδιά της σφίχτηκε όταν είδε τη φρικτή αλλοίωση είχαν πάθει τα χαρακτηριστικά της μέσα σε μια μέρα. Το λεπτό της πρόσωπο χωμένο μέσα στα νταντελλένια μαξιλάρια είχε λεπτύνει ακόμη περισσότερο, είχε φέξει. Και στα γαλανά της μάτια, τα τόσο γλυκά, ήταν ζωγραφισμένος ο λος ο πόνος και η δόνη.

“Η Μαργαρίτα καθόταν σοβαρή σε μια πολυθρόνα κοντά στην άρρωστη. Βλέποντας την αδελφή της χαμογέλασε γλυκά.

— Με χρειάζεστε, θεία μου χρυσή; ρώτησε η Μαρία-Ρόζα πλησιάζοντας σιγά-σιγά το κρεβάτι.

— Ναί, καλό μου παιδί, ναί, είπε η γριά μαρκησία. Αισθάνομαι τόση ανακούφιση όταν σ’ έχω κοντά μου, όταν σε βλέπω να χαμογελάς. Έίσατε τα πιό χαρούμενα παιδιά του σπιτιού εσύ κι’ ο φτωχός μου ο Γκυ. “Αχ, τί όνειρα δεν έκανα γι’ αυτές τις διακοπές που θα σάς είχα όλους μαζεμένους εδώ. Πόσο χαρούμενες και διασκεδαστικές τις φανταζόμουν, και τώρα... και τώρα...

“Η φωνή της κόπηκε από τη συγ-

κίνηση. “Από τα μάτια της κύλησαν δυο δάκρυα, δυο δάκρυα βαρεία που προξενούσαν λύπη.

“Η τρυφερή καρδιά της Μαρίας-Ρόζας σπαράχτηκε σ’ αυτό το θέαμα. “Έπεσε γονατιστή και γέμισε τα χέρια της θείας της με φιλιά.

— Θεία μου, χρυσή μου θεία, δεν πρέπει να κλαίμε, έκανε κι’ ωστόσο τα δάκρυα πλημύριζαν τα μάγουλά της. “Πρέπει να ελπίσουμε και να παρακαλούμε το Θεό να μ’ ας βοηθήσει. “Ω, εγώ θα παρακαλέσω τόσο τον Θεό, με τόση πίστη με τόση θερμότητα! Διάβασα ότι με την πίστη, — την αληθινή μπορεί κανείς και τα βουνά να κουνήσει από τη θέση τους. Δοιπόν εγώ είμαι βέβαιη, έχω πεποίθηση, πως ο καλός Θεός θα κάνει το θαύμα και θα μ’ ας δώσει πίσω τον Γκυ μας.

Λέγοντας τα λόγια αυτά άκουμπωσε το κεφαλάκι της επάνω στο μαξιλάρι της άρρωστης και τα μεταξωτά μαλλιά της χείδευαν τα χέρια της μαρκησίας. “Η κυρία ντ’ Αϊγκλέρτ έβαλε το λευκό κι’ αδυνατισμένο χέρι της στο ξανθό κεφαλάκι του παιδιού.

— Μικρούλα μου, αγαπημένο μου κοριτσάκι, δεν μπορείς να φαντασθής πόση παρηγοριά και ανακούφιση μου φέρνεις, είπε με φωνή που έτρεμε απ’ τη συγκίνηση.

— “Αχ, καλή μου θεία, έκανε το κοριτσάκι, “Αλλοτε σ’ έκανα να γελάτε, σ’ έπαιρνα το μυαλό. Τώρα ή ήθελα τόσο πολύ να σ’ ας ήσυχάσω και να σ’ ας γλυκάνω τον πόνο σας.

“Η μαρκησία δεν έκλαιγε πιά. Τα λόγια της μικρούλας, τόσο απλά και τόσο τρυφερά, είχαν σταλαξει βάλσαμο στην καρδιά της. Τώρα κι’ αυτή ή ίδια πίστευε πως ο Θεός θα άκουγε με συμπάθεια την άπλοϊκή παιδική προσευχή και πως η άθωα Μαρία Ρόζα με την εμπιστοσύνη της στη Θεία Πρόνοια θα τους βοηθούσε όλους να περάσουν απ’ αυτή τη φοβερή δοκιμασία.

— Ναί, αγάπη μου, είπε στο κοριτσάκι, με γλύκανες και με παρηγόρησες περισσότερο απ’ ό,τι φαντάζεσαι. Και τώρα δεν θέλεις να π’ ας να παύεις; Αυτή η σκοτεινή κάμαρα δεν είναι για σένα. Βγῆκες τουλάχιστον λίγον περίπατο σήμερα;

(‘Ακολουθεί)

KIMON ALKIANIS

ΕΙΚΟΝΕΣ ΖΩΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

“Ελαφάκια στο Ζωολογικό Κήπο.

(‘Αντικεινθή από τον Μπετόβεν).

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο «ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ»

Αγαπητοί μου,

ΥΣΤΕΡΑ από τον «Ιδών τον Τρομερό» του Άλέξη Τολστόι—ιστορικό δράμα που παρουσιάζει μια ζοφερή, μεσαιωνική εποχή της Ρωσίας κι' ένα θηριώδη τσάρο που σκότωσε και τόν ίδιο του τόν γιό—τό «Εθνικό Θέατρο» ανέβασε, και παίζει ακόμη, ένα παλιό ζακυνθινό έργο: τόν «Βασιλικό του Αντωνίου Μάτσης, πάππου του δμώνυμου γνωστού δικηγόρου των Αθηνών, λογίου και πολιτευτή. Μά και τó έργο αυτό, αν και φαιδρότερο—γιατί έχει και πολλές κωμικές σκηνές—παρουσιάζει μια ζοφερή έπτανησιακή εποχή: τά όστερνά χρόνια της Βενετοκρατίας—τέλη του ΙΗ' αιώνα—δταν επικρατούσε μεγάλη πολιτική διαφθορά, όταν οι βενετοί Πρεβεδούροι των νησιών κοίταζαν μόνο νά τάχουν καλά με τούς εγγενείς και νά χρηματίζονται, χωρίς νά τούς νοιάζει ούτε γιά δικαιοσύνη ούτε γιά τίποτα, κι' όταν οι άνθρωποι ήταν γεμάτοι προλήψεις, δεισιδαιμονίες, κι' οι οικογενειάρχες κυβερνούσαν τά σπίτια τους με τις πιό αυταρχικές κι' άνελεύθερες ιδέες.

Έτσι ό ήρωας τού έργου, ό άρχοντας Δάριος Ροκάλες, είναι μέσα στο σπίτι του ένας σκληρός τύραννος, ένας τσαρίσκος, που δέν διαφέρει και πολύ από τόν Ιδών τόν Τρομερό. Θά σκότωνε κι' αυτός τó γιό του, που δέν τόν άκουγε, αν, όπως λέει ό ίδιος, δέν ήταν ό τελευταίος της γενιάς του που έτσι θά έσθυνε. Και τήν κόρη του, τή νεαρή Γαρουφαλιά, χωρίς νά τή ρωτήσει, άποφασίζει νά τή στείλη στο Μοναστήρι γιά νά γίνη... Ηγουμένη. Κατατυραννεί επίσης τήν άμοιρη γυναικα του, που δέν της, επιτρέπει ούτε νά μιλήσει, νά πη τή γνώμη της σά μητέρα.

Ευτυχώς ό γιός του, ό νέος Δραγανίγος, έχει άλλες ιδέες. Είναι ό αντιπρόσωπος της εποχής που άνάτέλλει στον κόσμο με τή Γαλλική Έπανάσταση. Αυτός παρηγορεί τήν άδερφή του σ' ένα μεγάλο της δυστύχημα: αυτός άντιστέκεται μ' όλη του τή δύναμη στην άπόφαση τού πατέρα τους νά τήν κλείσει σέ Μοναστήρι κι' αυτός, τέλος, κατορθώνει νά τήν παντρέψει με τόν καλό νέο που ήθελαν όλοι έκτός από τόν άπαίσιο Ροκάλε. Όλο τó δράμα είναι ή πάλη, ή σύγκρουση μεταξύ πατέρα και γιού, που αντιπροσωπεύουν τις δυό έποχές—έκείνη που έφρευε κι' εκείνη που έρχόταν. Άλλες, πιό φιλελεύ-

θερες, πιό άνθρωπιστικές ιδέες θά επικρατούσαν σέ λίγο και στην πολιτεία, και στην κοινωνία, και στην οικογένεια. Τό βενετό Πρεβεδούρο θά τόν διαδεχόταν ό άγγλος Άρμστέης, πιό τίμιος, πιό δίκαιος, πιό νόμιμος. Οι ζακυνθινές γυναίκες, γιά νά βγάλουν έξω, δέν θάταν υποχρεωμένος νά φορούν τή βενετσιάνικη μάσκα, όπως τά καρναβάλια. Τά καφάσια θάφευγαν από τά παράθυρα, στά σπίντα θάμπαινε περισσότερο φώς, περισσότερο άέρας. Κι' ό πατέρας, ό οικογενειάρχης, δέν θάταν πιό ένας τσαρίσκος, ένας τύραννος. Θάκουγε και τó γιό του σέ μια περίπτωση, θά ρωτούσε και τήν κόρη του σέ μιάν άλλη. Και σιγά-σιγά, με τά χρόνια, θά έρχονταν κι' οι άλλες έλευθερίες που χαίρουνται σήμερα οι άνθρωποι.

Ό «Βασιλικός»—ονομάζεται έτσι από μιá γάστρα βασιλικό, που παίζει σπουδαίο μέρος στη δέση και στη λύση τού δράματος—είναι, καθώς σας είπα, ένα παλιό έργο, όχι γιατί παρουσιάζει μιá παλιά έποχή—αυτήν, και παλαιότερη ακόμη, θά μπορούσε νά παρουσιάζει κι' ένα έργο σύγχρονο—παρά γι'αυτή γράφτηκε έδω κι' έκ'ατόν πέντε χρόνια, τó 1830. Κι' όμως στο θέατρο στέκεται λαμπρά και φαίνεται πιό φρέσκο από πολλά φρέσκα. Γιά δυό λόγους: πρώτο βέβαια γιατί είναι τεχνικώτατο έργο, καλοχτισμένο, καλοδουλεμένο σ' όλες του τις λεπτομέρειες, από ώριμο συγγραφέα που ήξερε και τó θέατρο, και τήν κοινωνία, και τόν άνθρωπο. Και δεύτερο γιατί είναι γραμμένο στη γλώσσα που έγραφαν οι Έπτανήσιοι της εποχής εκείνης—όσοι τουλάχιστο άκολουθούσαν τó Σολωμό—μιá απλή φυσική γλώσσα, που βάση της ήταν ή όμιλουμένη. Δέξεις από τή λογία στο «Βασιλικό» βρίσκονται πολλές: προπάντων όταν μιλούν γραμματισμένοι όπως ό Δραγανίγος—μά κι' αυτοί κατά τήν όμιλουμένη σχηματίζουν πάντα τή φράση τους, όπως και τάλλα πρόσωπα τού έργου, οι άρχάιματοι, που αυτοί μιλούν καθαρή τή γλώσσα τού λαού, με πολλούς νόστιμους ζακυνθινούς ιδιωτισμούς, προπάντων στις κωμικές σκηνές.

Κι' αυτό, παιδιά μου, είναι ακόμη μιá τρανή άπόδειξη πώς ή δημοτική είναι ή άληθινή έθνική μας γλώσσα. Έργα καμωμένα έδω και τόσα χρόνια, όπως ό «Βασιλικός», ή «Θυσία τού Άδραάμ», ό «Έρωτόκριτος», ή «Έρωφίλη», γιά νάναι γραμμένα στη ζωντανή αυτή γλώσσα, στέκονται στο θέατρο σά σημερινά. Ένώ άλλα, σχεδόν σημερινά, όπως ή «Φύστα», ή «Γαλάτεια», και τόσα της καθα-

ρευουσιάνικης σχολής, μερικά της ίδιας κι' ανώτερης ίσως αξίας, δέν μπορούν πιό νά σταθούν με κανένα τρόπο! Αυτό σας τó είπα κι' άλλη φορά, και τó τονίζω πάλι με τήν ευκαιρία των θριαμβευτικών παραστάσεων τού «Βασιλικού» στο Έθνικό μας Θέατρο. Είναι τόσο διδακτικό!

Γιά τους ξέρουν τή ζωντανία και τήν άθανασία της δημοτικής, δέν είναι βέβαια κανένα παράξενο. Γεννιέται όμως μιá άλλη άπορία: Πώς, έδω κι' έκ'ατό χρόνια, όταν ή Νεοελληνική Λογοτεχνία ήταν ακόμη στά σπάργανα, έγινε δυνατό νά γραφτεί ένα τόσο άριστοτεχνικό κι' ώριμο θεατρικό έργο; Μά κι' αυτό εξηγείται: Ό «Βασιλικός» γράφτηκε στη Ζάκυθο, από Ζακυνθινό, και τήν εποχή εκείνη ή Έπτανήσος όλη βρισκόταν στην άκμή τού πολιτισμού της. Γι' αυτό έβγαλε κι' ένα Σολωμό, που ως σήμερα μένει άνυπέβλητος. Η Έλλάδα, απεναντίας, μόλις τότε έβγαίνει από τή δουλεία της κι' άρχίζει, έλεύθερη, νά θεμελιώνει τó νέο της πολιτισμό. Εκείνο τόν καιρό, οι ποιητές της κι' οι πεζογράφοι της δέν ήξεραν ακόμη ούτε σέ τί γλώσσα νά γράφουν! Και γι' αυτό χρειάστηκε νά περάσουν 60 χρόνια μετά τή γέννηση τού Σολωμού γιά νά γεννηθί ένας Παλαμάς, κι' 65 χρόνια άφóτου γράφτηκε ό «Βασιλικός», γιά νά εισαχθί και στην Έλλάδα τó κοινωνικό δράμα με τόν «Ψυχοπατέρα» (1895).

Ό Αντώνιος Μάτσης, φίλος κι' όπαδός τού Σολωμού, δέν έγραψε τίποτ' άλλο έκτός από τόν «Βασιλικό» παρά λιγυστά ποιήματα και κάποιες μεταφράσεις. Ήταν τόσο μετρίοφρων, ώστε τόν κρατούσε άνέκδοτο είκοσι χρόνια, κι' όταν τέλος άποφάσισε νά τόν τυπώσει, δέν έβγαλε καν τόνόμά του στο έξώφυλλο, παρά μόνο «όπό Α. Μ. Ζακυνθίου». Τότε ό φίλος του Τωμαζάτος, ό μεγάλος ιταλός λόγιος, τού έγραψε: «Η μετριοφροσύνη είναι βέβαια άρετή» μά όταν είναι τόσο υπερβολική, καταντά έλάτωμα. Τό δράμα ώστόσο δέν είχε παιχθεί ποτέ, ούτε στη Ζάκυθο ούτε άλλο. Πρώτη τó έπαιξε, έδω και πέντ' έξη χρόνια, ή Έπαγγελματική Σχολή Θεάτρου, και τώρα πάλι τó Έθνικό Θέατρο. Μά κι' εκεί κι' έδω, τήν πρωτοβουλία της εμφάνισης τήν είχε ό Φώτος Πολίτης, ό αείμνηστος σκηνοθέτης, που κακά λένε όι δθθεν άδικημένοι πώς ήταν ξενομανής και μισούσε κάθε έλληνικό έργο. Μισούσε μόνο τάνάξια, τά γελοία, μά τά καλά τάγαπούσε και τά τιμούσε. Δέν ήταν παρά μόνο αυστηρός.

Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Σ' άνταριασμένα πέλαγα
ό νους μου ταξιδεύει,
Έδωσ' ό ήλιος. Σκόρπισε
ροδάχτινες κι' έχ'αθη.
Γυρνάει ό νους μου. Τή χαρά
ό δύστυχος γυρεύει
Ό, τή χαρά! Στους ουρανούς,
στης θάλασσας τά βάθη

Πού είσαι, Χαρά; Πού βρίσκεσαι;
σέ χώρες μαγεμένες;
Η σ' άκρογιάλια γαλανά,
με ήσυχα νερά,
Σέ ροδισμένα δειλινά,
δύσεις όνειρεμένες,
Δάση παρθένα που τó φώς
τά φύλλα δέν περνά;

Πού είσαι; Στά πλάνα τά όνειρα,
στη νιότη, στην έλπίδα;
Όπου κι' αν είσαι, φώλιασε
γιά λίγο στην καρδιά μου,
Ρίξε μέσ' στο σκοτάδι της
μιά γαλανή σου άχτίδα,
Και στέρεψε τ' άδιάκοπα,
τά μαύρα δάκρυά μου!

Έλα, Χαρά! Ό, φώτισε
γιά λίγο τήν ψυχή μου.
Διώξ' άπ' τή μαύρη μου καρδιά
τή θλίψη και τόν πόθο,
Γιά λίγο. Ό, πώς έπόθησα
ή δόλια στη ζωή μου,
Νά πώ ή φτωχούλα, άγνή Χαρά,
μιά μέρα πώς σέ νοιώθω!

Μά φεύγω! Ό κρύος θάνατος
σιγά-σιγά μ' άρπάζει,
Κι' έσύ δέν έρχεσαι, Χαρά.
τόν κόσμο θέ ν' άφήσω;
Και δέ σέ γνώρισα, Χαρά,
ό Χάρος μ' άγκαλιάζει!
Στόν άλλο κόσμο άραγε,
Χαρά, θά σέ γνωρίσω;

Χλωμή Σελήνη

✽

ΜΙΑ ΧΡΥΣΟΓΑΛΑΞΗ

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

Μιά χρυσογάλαξη μικρή πεταλούδα,
πετούσε στά δροσάτα μυρωμένα λουλούδια ρουφώντας ξένοιαστα τó μέλι τους. Δυό ματάκια θαμπώθηκαν άπ' τήν όμορφιά της και δυό χεράκια άπλώθηκαν σ' αυτήν ίκετεύοντάς τήν νά πάη κοντά τους. Η γαλάζια μικρή πεταλούδα πέταξε και πέρασε άνάμεσά τους. Τά χεράκια κλείσανε, άλλα δέν πρόφτασαν νά κρατήσουν τίποτα άλλο από λίγη χρυσόσκονη των γαλαξίων φτερών της.

Η μικρή πεταλούδα είχε πετάξει μακριά. Τά ματάκια που πριν είχαν θαμπωθεί άπ' τήν όμορφιά της, θαμπώθηκαν τώρα άπ' τά δάκρυα που τά πλημμύρησαν γιά τó χιμο της, άρροσταλάζοντας πάνω στη λίγη χρυσόσκονη που έμεινε άπ' αυτήν. Ό! μικρό μου, που τά γλυκά σου ματάκια δάκρυσαν στο γοργό πέταγμα μιās ψεύτικης χαράς, Κράτησε τά δάκρυά σου. Στο μεγάλο της ζωής περιβόλι, στο κύλισμα τού χρόνου, θά δής πολλές φορές τή χρυσογάλαξη μικρή πεταλούδα. Θά περάσει πάλι κοντά σου, θά σ'

άγγιξη με τά γαλάζια φτερά της και θά σ' άφήσει λίγη χρυσόσκονη πετώντας μακριά. Τότε θά κλάψης άληθινά, θά χύσης καυτά δάκρυα στο χαμό της. Γιατί ή όμορφη χρυσογάλαξη πεταλούδα, μικρούλι μου, στο μεγάλο περιβόλι της ζωής είναι ή άπιστη Ευτυχία, που θά σέ θαμπώσει όταν τήν δής νά πετά γύρω σου. Θάπλώσης τά χέρια σου νά τήν πιάσεις, νά τήν κρατήσεις γιά πάντα, άλλα αυτή θά περσίσει άνάμεσά τους και θά πετάξει γοργόφτερη άφίνοντας σέ σένα λίγη χρυσόσκονη: Τή λύπη γιά τó γοργό πέταγμά της.

Έμμα Μόρελαντ

✽

ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΟΥ

Καλέ τά μάτατε; Στη γειτονία μου κηρύχτηκε γενική έπιστράτευση, πράμα που σημαίνει πώς άργά ή γρήγορα θάχουμε πόλεμο. Μάλιστα!.. Και μου κάθεστε ήσυχα σά νά μη συμβαίνει τίποτα. Τί άπάθεια, Θεέ μου!

Δέν βλέπετε τόν Άλέκο; Μοιράζει διαταγές. πηγαίνοέρχεται, άνεβοκατεβαίνει, με βήμα στρατιωτικό... ένώ σύγχρονα ρίχνει που και που πρós τά πάνω λοξές έχθρικές ματιές...

Μιά στιγμή περνά ή Κάτια. Είναι ντυμένη στά καλά της.

—Ε! Κάτια... Έλα...
—Τί είναι, καλέ; ρωτά πλησιάζοντας.

—Έν όνόματι τού νόμου, κάνει ό Άλέκος χαιρετώντας στρατιωτικά, σέ καλώ νά καταταχθίς στο στρατό μας... Κοίτα είναι έτοιμος γιά έπίθεση...

—Καλέ τί μάς λές; Με τά καλά σου; Τρελλάθηκες;... Όχι, Άλέκο μου! Δέν έχω σκοπό νά τίς φάω τó βράδυ.

—Κάτια, σ' έξορκίζω... Έρχεσαι;
—Μά... άς πάω τουλάχιστον νά ξαλλάξω κι' έρχομαι...
—Όχι, δέν γίνεται αυτό σέ τέτοιες κρίσιμες στιγμές. Δέν χωρεί άναβολή. Θάρθης ή όχι; ρωτά με σοβαρή φωνή που προσπαθεί χαμηλώνοντάς τήν νά τήν κάνει πιό άνδρική, πιό αυστηρή. Άν δέ 'ρθής θά σέ κηρύξουμε λιποτάκτη. (Βλέπετε είναι γιός, έγγονος και... πάει λέοντας στρατιωτικών κι' είναι μέσα στά στρατιωτικά. Κι' αυτός μιá μέρα θά γίνη... Είναι βέβαια και τώρα μά... άς είναι καλά ή φαντασία του...) Θά σέ κηρύξουμε λιποτάκτη και δέν μπορείς πια νά φανής μπροστά μας.

—Μά...
—Δέν έχει μά... Ναι ή όχι;
—Άφού είν' έτσι έρχομαι. Και βλέποντας τó χαριτωμένο της άσπρο φουστάνκι με τις όυρανιές κορδελλίτσες, τις άσπρες κάλτσες και τά λουστρινάκια της προσθέτει άναστενάζοντας...
—Άς είμαι και με τά καλά.

Έτσι προσετέθηκε κι' άλλη δύναμη στο μικρό στρατό που βρίσκεται λίγο πιό πέρα. Χαιρετούν τόν στρατηγό τους τόν Άλέκο και ρίχνουν έχθρικά βλέμματα πρós τά πάνω...

Στή μακμαρένια σκάλα της κυρίας Ευρυδίκης, καθόνται τά δυό της έγγόνια—ό Λάμπης κι' ή Νινέττα, χαριτωμένα παιδιά, καινούργιοφερμένα στη

γειτονία μου. Γιαυτό και γίνονται αίτια συγκρούσεων...

Και σήμερα όλη αυτή ή έτοιμασία γίνεται έναντίον τους. Μ' αυτά με τó χαμόγελο στά χείλη και με μάτια γεμάτα έξυπνάδα παρακολουθούν άπαθέστατα όλη αυτή τήν κίνηση.

—Χαχά... ξεφωνίζει έπίτηδες ό Λάμπης. Μωρέ στρατός... Νά τόν χαιρόμαστε.

Τά «στρατιωτάκια» σάστισαν. Άκούς εκεί ό άνταίδης νά τούς προσβάλλει έτσι χονδρικά!

Στρέφουν πρós τó στρατηγό τους. Εκείνος ξαναμμένος, κόκκινος, φουρκισμένος κοιτάζει τούς... έχθρους.

—Χαχά, έξακολουθήσε ό Λάμπης, Μή νομίζεις πώς θά με φοβίσης Όχι.. παιδί μου. Δοκίμασε, αν θέλεις, έπίθεση.

—Έφοδος! φωνάζει φουρκισμένος ό Άλέκος, πύρ!

Και τά «στρατιωτάκια» όρμούν άκράτητα έναντίον τού έχθρου...

—Τί πύρ, καλέ Άλέκο, κάνει νά μιλήσει ή Νίτσα-στρατιωτάκι κι' αυτή.

Στή γειτονία μου βλέπετε προώδευσε τόσο ό φεμινισμός ώστε και τά μικρά κοριτσάκια ύπηρετούν στο στρατό...

Ό Άλέκος τήν κοιτάζει μ' άπειλητικό βλέμμα:

—Αναιδεσάτη! Στρατηγός είμαι, δέν είμαι Άλέκος...

Έντομεταξύ οι άντίπαλοι, ό Λάμπης κι' ή Νινέττα έπιτίθενται έναντίον τού στρατού. Είναι δυό γερά παιδιά άπ' τά μεγαλύτερα της γειτονιάς, χεροδύναμα, άθλητικά. Και καταφέρνουν νά κρατούν σ' άπόσταση τούς μικρούς στρατιώτες με τις μικρές τους πυγμές—όπλο τελευταίας μόδας...

Γίνεται σωστό πανδαιμόνιο: τά μικρά βρίσκουν διασκεδαστικώτατο τó παιγνίδι, ένθουσιαζονται, ξεφωνίζουν, γελούν κι' ό Νίκος άλλος στρατηγός κατά φαντασίαν κι' αυτός, τραγουδά:
—Τί τιμή τού παλληκάρι...
Ό πόλεμος βρίσκεται στο ζενίθ του. Μά ξάφνου, φτάνει ή καταστροφή!

Ό Λάμπης—ένώ άμύνεται—δίνει μιá στά μούτρα της Κάτιας χωρίς νά τó θέλει. Η μικρή βάζει τις φωνές... Η μύτη της τρέχει αίμα—πόλεμος αίματηρός θά γράφει αύριο ή ιστορία! Και στο καιμένο τάσπρο μεταξωτό φορεματάκι με τις όυρανιές κορδελλίτσες φτυρνούν μικρές... όλοκόκκινες παπαρουνίσες. Όλοι τρομαγμένοι τήν κυκλώνουν. Τώρα;

—Ού, ού, καλά έλεγα νά μ'ην έρθώ. Τώρα πώς θά πάω στο σπίτι; Σ' όφταις, Άλέκο, ού, ού...

Ό Άλέκος νοιώθει πώς έχει δικιο και σάν άληθινός ίππότης (!) που είναι κοιτάζει νά τó στρίψει μ' ή βοή σκούρα...

Μά νά! Μιά χειρονομία άδέχαστη στις ιστορίες των πολέμων. Έρχεται ό έχθρος—ό Λάμπης—ό δράστης τού τραυματισμού.

Πιάνει τήν Κάτια άπ' τó χεράκι.

—Πάμε, της λέει, μαζί... Θά τά πώ όλα στη μαμά σου. Δέν θά σέ μαλώσει, ό τρώσας και ίάσσης.

Κι' έτσι έληξε ό πόλεμος στη γειτονία μου!

Ρέλια

ΣΤΑΘΜΟΙ...

—Διαβάξτε, φίλη μου, σέ κόβουν, σου φωνάζουν. Τί κρίμα! Έμεινε στη μέση τó μορφο διήγημα. Δυό σελίδες κι'

ἐφθανες στο τέλος. Γεμίζει η ψυχή σου ἀγανάκτηση. Μὲ ποιόν; Ούτε καὶ σὺ δὲν ξέρεις. Γιατί νὰ φωνάζουν, δὲν περίμεναν νὰ τελειώσης καὶ τὴν τελευταία σελίδα;

Παρακολουθεῖς ἕνα ἀριστούργημα στὸν κινηματογράφο. Σταματᾷ στὴ μέση. Ἡ συνέχεια τὴν ἄλλη ἐβδομάδα. Καὶ σὺ πού ἤθελες νὰ ἴδῃς τί ἀπέγιναν οἱ ἥρωες τοῦ δράματος, αὐτοὶ πού ἡ τύχη τους σ' ἔκαμε νὰ συμπαθήσῃς τόσο, κι' ἀκόμη αὐτοὶ πού ἡ κακία τους σ' ἔκαμε νὰ μισήσῃς. Πῶς θὰ περιμένῃς αὐτὲς τὲς μέρες. Δὲν τὸ τελείωναν τώρα;

Τρέχεις γιὰ κάπου, θέλεις νὰ πᾶς πὺ γρήγορα, μπαίνεις σὲ ὄχημα, σὲ πλοῖο γιὰ νὰ φθάσῃς μιά ὥρα ἀρχήτερα. Καὶ ὁμως... σταθμοί! Κάποιο ἐμπόδιο μπροστά σου. Καὶ σὺ πού βιάζοσουν τόσο;

Ἐπιχειρεῖς κάτι. Θέλεις νὰ τελειώσῃ γρήγορα. Νὰ δῇς, νὰ καμαρώσῃς αὐτὸ πού μόνη σου ἔκαμες. Θὰ εἶναι ἄραγε ὥραιο, θὰ εἶναι τέλειο; Ἡ καρδιά σου λαχταρᾷ ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησία. Γιὰ νὰ τὴν ἀνακουφίσῃς προσπαθεῖς νὰ τὸ τελειώσῃς, ὅσο πὺ γρήγορα μπορεῖς, κι' ὁμως πάντα κάτι τοῦ λείπει, κάτι θέλει ἀκόμη...

Μὴ λυπάσαι, φίλη μου, πού δὲν τελειώσῃς τὸ ἔργο σου, μὴν κλαῖς πού δὲν ἐφθάσῃς γρήγορα στὸν μέρος πού πηγαινεις, μὴν βιάζεσαι νὰ δῇς τὸ τέλος τῶν δραμάτων. Περιμένε στοὺς σταθμούς... Καὶ στὴ ζωὴ βάζεις ἕνα προορισμό, πού τὸν δίνει ὁ σου εἶναι νὰ τὸν φθάσῃς, κι' ὁμως πόσες φορές δὲν φτάνεις ποτέ, δὲν ἀποκτᾷς αὐτὸ πού θέλεις, ἐνῶ τόσο κοπιάσας... Μὴν πῆς τότε πὺς εἶσαι ἕνα τίποτα, ἕνα μηδὲν ἀνάξιο... Φτάνει μονάχα πού ὁ νοῦς σου ἐπλάσῃ αὐτὸ τὸ μεγάλο καὶ φοβερὸ ὄνειρο, φτάνει ἡ προσπάθεια γιὰ νὰ φανῇ τὸ μεγαλεῖο σου...

Ἡχώ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Β'.

Ὁ Πάνος! Ἦταν ὁ μακαρίτης ὁ ξάδερφός μου, ἕνα παιδί ὡς τριάντα χρονῶν, ἀδύνατο, μὰ σκληρογώνιμο. Τὸν ἔβλεπε κανεὶς νὰ γυρίζῃ στοὺς χωριὸ μ' ἕνα ψαθιά καὶ μιά ἐφημερίδα ἡ περιοδικά.

Ἦταν μορφωμένο. Ἡξερε γράμματα, ἀρκετὰ γράμματα, γιὰ νὰ ζῇ λίγο ψηλότερα ἀπ' τοὺς ἄλλους. Διάβαζε πολὺ καὶ δούλευε τὸ ἴδιο. Τὸ χτέμα του τὸ καλλιέργησε μόνος του, κρατοῦσε τὴν οἰκογένειά του,

Πολλὲς φορές πήγαινα στὴν καλύβα του. Ἦταν μιά ἀχόρηνη καλυβούλα πάνω σ' ἕνα ὑψωματιό. Δίπλα τῆς ἦταν δυὸ πεῖνα καὶ κάτω ἀπ' αὐτὰ τὸ κρεβάτι του. Ἐκεῖ κοιμόταν, ἀναπνέοντας τὸν καθαρίο ἀέρα τῆς ἐξοχῆς.

Ἐίχε τὰ δυὸ του σκυλιά, τὲς κόττες του, μιά κατσικούλα, ἕνα γαϊδούρι. Καθόταν ἀνάμεσά τους, τὰ περιποιόνα, τὰ πότιζε, τὰ χάιδευε. Πόσο μ' ἄρεσε ἡ ζωὴ του, τὸν ζήλευα, ἔβλεπα ὅποτε περνοῦσα ἀπὸ καὶ μιά ὁμορφὴ ἀγροτικὴ εἰκόνα. Καὶ μέσα μου ἐνοιώθα μιά εὐχαρίστηση ἀνεξήγητη. Μὲ τραβοῦσε πολὺ αὐτὴ ἡ ζωὴ.

Πάει λίγος καιρὸς, πού ἔμαθα πὺς σκοτώθηκε σὲ μιά συμπλοκή, ὑπεραπλίζοντας τὴν τιμὴ του. Πάει, χάθηκε κι' ἡ ὁμορφὴ ἀγροτικὴ εἰκόνα, ἐρήμω-

σε ἡ μικρὴ καλύβα. Καίμενε μου ξάδερφε! Ἀξίζουν λίγα λόγια καὶ γιὰ σένα. Δὲν ἦσαν κανένας τιλοῦχος, κανένας μεγάλος. Ἦσαν ἕνας ἀπλὸς χωριάτης, μὰ χωριάτης, πού εἶχε μέσα του μιά ἀνώτερη ψυχὴ, μιά μεγάλη καρδιά. Γιατί κι' οἱ χωριάτες καμιά φορά εἶναι καλύτεροι ἀπ' τοὺς «πολιτισμένους».

Τάκης Χωριανός

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ρωτοῦν τὸν μικρὸ Τάκη, γιατί δὲν πᾶει σχολεῖο.

— Ἀμ' πὺς νὰ πάω, ἀπαντᾷ, ἀφοῦ δὲν ξέρω γράμματα!

Πισιοτρέλι

— Δὲν μοῦ λές, Πέτρο, γιατί ἄραγε νὰ ριχνοῦν τὰ δέντρα τὸ χειμῶνα τὰ φύλλα τους;

— Κουτὸς πού εἶσαι, καίμενε! Γιὰ νὰ ξεκουράζονται πού τὰ βαστοῦσαν ὅλο τὸ καλοκαίρι.

Ταυρομάχος

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθήναι, 42 ὁδὸς Εὐρυπιδίου
τὴν 11 Φεβρουαρίου 1935

Μόνο ὅσοι ἔχουν ψευδώνυμο καὶ μοῦ γράφουν, δικαιῶνται νὰ ἔχουν ἀπάντηση—ἐκτενέστερη ἡ συντομότερη, ἀναλόγως τοῦ θέματος καὶ τοῦ χώρου—στὴν Ἀλληλογραφία μου. Σὲ δυσανάγνωστα γράμματα, μὲ ξέθωρο μελάνι γραμμένα, ἢ ἀκατάστατα, βασιτικά, μουντζουρωμένα, δὲν ἀπαντῶ. Ἐπίσης δὲν δέχουμαι ὅσα γράμματα δὲν ἔχουν τὸ ἀπαιτούμενο γραμματόσημο καὶ πρέπει νὰ πληρώσω, ὅτι λείπει διπλῶ. Ὅταν τὰ γράμματά σας ἔχουν πολλὰ φύλλα ἢ ἄλλα πράγματα ἐνσωματωμένα—λύσεις, κομμάτια γιὰ τὴν Σελίδα κτλ.—πρέπει νὰ τὰ ζυγίζετε στὸ ταχυδρομεῖο καὶ νὰ βάζετε τὸ γραμματόσημο πού χρειάζεται.

ΠΑΑΙ μαζεύθηκαν ἕνα σωρὸ γράμματα. Γιὰ νὰ μὴν ἀφήσω πάρα πολλὰ ἀναπάντητα, παίρνω καὶ δυὸ σχεδὸν στήλες ἀπὸ τὴ Σελίδα Συνεργασίας. Θαποφύγω ὁμως καὶ τὲς ἐκτενέστες ἀπαντήσεις—μὲ λύπη μου, γιατί μερικά θέματα εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντα—ἐταῖ ἐλπίζω νὰ ἔλθω σὲ κάποιο λογαριασμό. Πάντως, αὐτὴ ἡ στενοχωρία δὲν λιγοστεύει τὴ μεγάλη μου χαρὰ πού μοῦ γράφουν τώρα τόσο πολλὰ Διαπλάσους, λα, παλαιὰ καὶ νέα. Ἐς, ἐς τί εἶναι τὸ μόνο πού μὲ στενοχωρεῖ καὶ μὲ λυπεῖ; Ὅταν λαβαίνω γράμμα δυσανάγνωστο, μὲ ἀσπορ μελάνι, καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸ διαβάσω...

Λυπήθηκα πολὺ, Ζιζάνιο, γιὰ τὲς παράξενες γλωσσικὲς ἰδέες πού ἔχει ἡ διευθύντρια σας. Τὸ περιοδικὸν μου γράφεται ὅχι στὴ μαλλιάρη, ἀλλὰ ἰσα-ἰσα στὴν καλὴ δημοτικὴ γλῶσσα πού παραδίδεται καὶ τὸ Ὑπουργεῖο γιὰ τὰ νηπιαγωγεία. Αὐτὴ ὁμως εἶναι κι' ἡ ὁμηρικὴ λογοτεχνικὴ μας γλῶσσα. Ποιήματα, διηγήματα, θεατρικὰ ἔργα, ὅλα γράφονται σ' αὐτήν. Ὅσο ὅσο ἐγὼ δὲν περιφρονῶ καὶ τὴν καθαρεύουσα, ἀλλ' ἀπερνώντας σὰς συσταίνω πάντα νὰ τὴ σπουδάζετε καλὰ στὸ σχολεῖο, νὰ γράψετε μάλιστα σ' αὐτὴν τὲς ἐπιστολὰς σας, γιατί εἶναι ἀκόμη ἡ ἐπίσημη γλῶσσα πού πρέπει νὰ τὴν ξέρετε.

Συνδρομητὴ μὲ τέτοιο ψευδώνυμο δὲν ἔχω ἐκεῖ. Πὺς εἶναι τὸν ὄνομά του;

Ἐχεις μεγάλο δίκιο, Ζουζού, συμβαίνει ὁμως καμιά φορά νὰ ἐγκρίνω ἕνα κομμάτι, νὰ τὸ βάζω μαζί μὲ τὰ ἐγκαρμένα—ἢ καὶ νὰ τὸ στέλνω στὸ τυπογραφεῖο—καὶ νὰ τὸ ἐξῶθεν ὅταν ἔρχεται ἡ σειρά, πού κάποτε ἄργεῖ, νὰ κρίνω τὸ δεύτερο, τὸ «ἀντικρινικό». Φαίνεται ἔτσι πὺς κάνω ἐξαιρεση, ἀλλὰ ποτέ δὲν γίνεται ἐξέλιξη, μὲ τὴ θέλησή μου, παρὰ μόνο κατὰ λάθος.

Δυσκολεύθηκα Σίγφριντ, νὰ διαβάσω τὸ γράμμα σου, ἀλλὰ ἀφοῦ τὸ γράψας μὲ λὺς σηκώθηκες ἀπὸ τὴ γρίπη, εἶσαι δικαιολογημένη. Δὲν ξέρω ἀκόμη γιὰ τὸ κομμάτι, μὰ ὅποια τυχὴ κι' ἂν λάβω, δὲν πρέπει νὰ πορογητεῖς. Καὶ τρία, καὶ τέσσερα, καὶ πέντε κομμάτια στὴ σειρά ἔχω ἀπορρίψει ἄλλων. Ἡ ἐπιμονὴ νικᾷ...

Φαντάζομαι, Χωρὶς Φτερά, τί ὥραια θὰ περάσεις ὅταν βγῇκατε γιὰ πρώτη φορά στὸν ἥλιο πού, μὲ τὲς βροχές καὶ τὰ χιόνια, εἶχατε νὰ τὸν ἴδετε ἕνα μῆνα. Ἐμεῖς δὲν δὲν τὸν χάσαμε οὔτε μιά ἐβδομάδα. Βρέχει, ἀλλ' ἔχει, συγχά, μὰ καὶ μερὰ ἔχει καὶ ἥλιο πού λάμπει σὰν ἀνοιξιῶτικος. Οἱ «Χειμῶναχοι» εἶναι ἀπὸ τὲς πρώτες συλλογὲς τοῦ Πολέμου. Οἱ κατοπινές, ὅπως τὸ «Παλιὸ Βολιό», ἔχουν τὰ καλὺτέρὰ του ποιήματα.

Χαίρω, Κερνυραϊκὸ Ζιζάνιο, πού περάσαν αὐτὰ τὰ «δυσάρεστα τῆς ζωῆς» κι' εὐχομαι νὰ μὴν ξαναγυρίσουν. Εἶναι τώρα καὶ τὰ μαθήματα, ἀλλ' αὐτὰ οὔτε «δυσάρεστα» εἶναι βέβαια, οὔτε σ' ἀπασχολοῦν σὲ τόσο βαθμὸ, πού νὰ μὴν μπορῆς κάπου-κάπου νὰ μοῦ γράφῃς, ὅπως τόσες ἄλλες πού εἶναι στὴν Ε' τάξη κι' ἔχουν κι' ἐξαιρέσεις. Ἀνανέωσα τὸ ψευδώνυμό σου καὶ σοῦ ἔστειλα καὶ τετράδια. Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα.

Ὅτες, Κρινάκι, ἀπὸ τὲς ἐννιά πλαγιές, κάθε βράδυ; Κάνεις καλὰ, πρέπει ὁμως νὰ ὑπνᾷς καὶ νωρίς, γιατί ὁ πολὺς ὕπνος δὲν ὠφελεῖ. Χαίρω γιὰ τὲς προόδους σου στὰ μαθήματα. Ἀλλὰ γιατί διατάξεις νὰ μοῦ στείλῃς κανέν' ἀπ' αὐτὰ τὰ διηγήματα πού ἔχεις γράφῃς; Βλέπεις, βέβαια, πολλὲς ἀπορρίψεις, μὰ βλέπεις καὶ πολλὲς ἐγκρίσεις. Ἐπειτα, κι' ἂν ἀπορρίψῃς ἕνα σου, τὴ σημαίνει; Ὅ μὲ στείλῃς ἄλλο.

Μόζαρετ, αὐτὸ, καθὼς θὰ εἶδες, σοῦ ἐνέκρινα καὶ χαίρω πού θὰ λαβαίνῃς μέρος στὴν κίνηση. Σ' εὐχαριστῶ πού φροντίζεις νὰ βρῇς καλὸ μελάνι, γιὰ νὰ μὴν κουράζῃς τὰ μάτια μου—καὶ τὸ «ἀντάλλαγμα» ἐννοῖα σου, θὰ τὸ ἔχῃς; Ὅ ἀπαντῶ σ' ὅλα σου τὰ γράμματα—θὰ σοῦ συστήσω ὁμως, ἀκόμη δυὸ πράγματα: νὰ μοῦ γράφῃς σὲ μικρότερο σχῆμα χαρτιοῦ, ἢ μᾶλλον νὰ τσακίζῃς τὸ μεγάλο αὐτὸ φύλλο στὰ δυὸ, ὥστε ἡ ἀράδα σου νὰ μὴν εἶναι τόσο μακριά καὶ δεύτερο, νὰ χωρίζῃς τὸ κείμενό σου σὲ παραγράφους, ὥστε νὰ μὴν εἶναι μονοκόμματο, μὰ παράγραφος ὅλο ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Καὶ ξέρεις βέβαια, πότε ἀλλάζουμε παράγραφο; Ὅταν ἀλλάζουμε καὶ θέμα. Αὐτὰ τὰ δυὸ ἐνοχλοῦν πολὺ τὸ διάβασμα τοῦ γράμματος, καὶ κατὰ χειρογράφου. Σοῦ ἔστειλα καὶ λυσόχαρτο.

Δοκίμασε λοιπὸν, Νινέττα, κι' ἕνα ποῦ μὲ γράφῃς πού δὲν τῆξες ὡς τώρα: τὸ σεῖσμο. Ἐ, πὺς σοῦ φάνηκε ὅταν εἶδες τὰ στίγματα νὰ κουνιούνται «σὺν ἑλύνει κουνιὰ»;... Ὁ Θεὸς νὰ φυλάγῃ τὴν πόλιν σας, καὶ κάθε πόλη, ἀπὸ τέτοια κουνήματα. Κι' ὅταν δὲν φέρνουν καταστροφές, προσέχοντες τὴν πᾶνικὸν! Εἶδες πὺς τρέμαζαν στὸ στίγμα καὶ σὲ περιέμεναν νὰ γυρίσῃς σὰν καὶ τί... Μὰ γιατί ἔπρεπε ἡ περηφάνεια

ὅταν ἐμαθες τὴν αἰτία; Ἐπρεπε νὰ περηφανεῖς περισσότερο, πού εἶδες πόσο σάγαπουν. Χαίρειται σὺν ἑαυτῷ σου καὶ τὸν περιμένω. Ἐπίσης στὴ Μόνα Βάννα.

Ἑλληνικὴ Ἀετὲ, ἔλαβα τὲς λύσεις καὶ τὸ γράμματάκι πού τόσο μ' εὐχαρίστησε. Πῶς στὸν παππὸ καὶ στὸν μπαμπά, τοὺς παλιούς μου φίλους, πὺς μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση θὰ τοὺς ἔδωκα στὸ γραφεῖο μου, καὶ σοῦ ἐννοῖα, γιὰ νὰ καμαρώσω καὶ τὲς τρεῖς γενεές πού ἀντιπροσωπεύετε καὶ πού περάσαν ἀπὸ τὰ χέρια μου. Κάθε μέρα σχεδὸν, τὸ πρωτὸ ἀπὸ τὲς 11 ἕως τὲς 2 μ.μ., μὲ βρίσκετε, καθὼς καὶ τὸν κ. Φαίδωνα. Ἀσφαλῆστερα ὁμως τὴν Κυριακή.

Εὐχομαι, Μπίλ-Σπίλ, τὴν ἴδια ἐπιτυχία σ' ὅλα τὰ μαθήματα. Ἐχεις δίκιο γιὰ τὴν Ἀσκήση 555 τοῦ 46 φύλλου: κατὰ λάθος λέει «τὸ θηλυκὸ μου» ἐνῶ θέλει «τὸ σιδερένιο μου»: ὁ Βαγγαλικὸς (κόλπος) τὸ βαγγαλικὸν (φῶς). Ὅσο γιὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 572 τοῦ 47 φύλλου, τὰ ἐσῶγ τῶν γραμμάτων πραγματικῶς δὲν χωρίζονται, δηλαδὴ τὸ ἕνα γράμμα πάει κοντὰ μὲ τὸ ἄλλο, ἀδιαφοροῦν ἂν τὸ ἕνα, στὴ σχηματικὴν λέξη, ἀποτελῇ συλλαβὴ μὲ τὸ προηγούμενο καὶ τὸ ἄλλο μὲ τὸ ἐπόμενον (αὐτὸ δὲν ἐννοῖα; ἢ) Τὸ ἀνύπαρκτο αἶριον τὸ διόρθωσα: εἶναι αἶριον.

Ἡ Ἑταιρεία Προστασίας τῶν Ζώων, γιὰ τὴν ὁποία πολλὲς φορές σὰς μίλησα, διοργάνωσε καὶ μιά Πανοχολικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ καλὰ παιδιά, γιὰ νὰ ἐργασθῇ καλὺτερα γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ, μὲ τὴν προστασία τῆς Ἑταιρείας καὶ τοῦ Δήμου, θὰ κάμῃ κι' ἕνα ἀποκριάτικο «νεανικὸ χορὸ», στὸ ἐνοδοχεῖο Ἀκροπόλ, γιὰ τὸ Σάββατο 2 Μαρτίου. Θὰ εἶναι ὥρατος, γιατί πολλοὶ ἀπὸ τοὺς νεαροὺς ζωοφίλους θὰ εἶναι μακαρεμένοι σὲ ζῶα (καὶ σὲ πού-λιά βέβαια, σὲ φάρια, σὲ έντομα...). Βιολογία γιὰ τοὺς ὅλους θέλουν, πρὸς 30 δρ., πωλοῦνται στὰ γραφεῖα τῆς Ἑταιρείας, ὁδὸς Βουκουρεστίου 23Α.

Ναί, Ἀνδρὸς τοῦ Ἰονίου, καὶ στοὺς Διαγωνισμοὺς καὶ σ' ὅλα πρέπει νὰ λαβαίνῃς μέρος γιὰ νὰ κάμῃς τὸ ψευδώνυμό σου «ἐνδοξο» ὅπως ἐπιθυμεῖς. Γιὰ τὸν Διαγωνισμό Λύσεων τῆς Α' Τριμηνίας θὰ στείλῃς λύσεις ἀπὸ τὰ 13 πρώτα φυλλάδια, καὶ τόσα φύλλα ἔχει ἀκριβῶς ἡ δεξιὴ σου τοῦ λυσόχαρτου πού σοῦ ἔστειλα. Τὲς λύσεις μπορεῖς νὰ τὲς στείλῃς καὶ λίγες—ἐνός-δυὸ φύλλον, ἂν μάλιστα θὰ μοῦ γράφῃς συχνά—ἢ πολλὰν φύλλον μαζί, φτάνει νὰ μὴν ἔχουν δημοσιεῖται ἀκόμη οἱ λύσεις τοῦ παλαιότερου.

Ἐκαμες καλὰ, Ἀνεμόνῃ τοῦ Βουνοῦ, πού μοῦ ἔγραψες γιὰ νὰ γνωρισθῇ καλὺτερα, κι' ἐλπίζω νὰ ἐξακολουθήσῃς. Σοῦ ἔστειλα καὶ σένα λυσόχαρτο. Πολλὲς λύσεις σου θὰ εἶναι βέβαια ὁμοίες μὲ τῆς ἀδελφῆς σου, ἀλλὰ καὶ πολλὲς θὰ διαφέρουν, γιατί ἡ καθέμια σας μὲ τὸ δικὸ της μῆλο καὶ μὲ τὲς δικὲς τῆς δυνατόμεις θὰ ἐργάζεται—ἂν καὶ δὲν ἀπαγορεύεται καὶ μιά ἀμοιβαία βοήθεια. Διαγωνισμός πρὸς σύνθεσιν ἂν προκηρυχθῇ στὸ τέλος τοῦ ἔτους γιὰ τὲς Ἀσκήσεις τοῦ 1936. Κι' ἕνας «Παλαιὸς Γρίφος» μπορεῖ βέβαια νὰ μὴν ἴσῃ Συλλογῇ.

Χάρηκα, Χλωμὴ Σελήνῃ, πού ἔλαβα γράμμα σου ὅστερ' ἀπὸ τόσον καιρὸ, ἀλλὰ καὶ λυπήθηκα γιὰ τὴν κακὴ εἰδηση πού μοῦ δίνεις. Δὲν τὴν γράφω, ἀφοῦ δὲν θέλω, ἂν καὶ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ πῶ τὸν πόνο μου γιὰ μιά τόσο καλὴ παλιά μου φίλη... Ὅσο γιὰ τὸν καινούργιο σας Γυμνασιάρχῃ, ἐμένα δὲν μὲ κακοφαίνεται

πού εἶναι αὐστηρὸς. Θὰ σὰς κάμῃ νὰ μαθετε περισσότερα—κι' αὐτὸ εἶναι τὸ κυριώτερον—καὶ δὲν παύει ἂν οἱ βαθμοὶ σας, μὲ αὐστηρότητα δοσμένοι, θὰ εἶναι κάπως μικρότεροι. Ὅπως δὴποτε, εὐχομαι τὰ βέλτεστα καὶ τὰ... ἄριστα στὴν τάξη σας, ὅπου ἔχω τόσα Διαπλάσους.

Πολὺ σωστά, Γάργαρη Βουρούλα, ποτέ δὲν βαριέμαι ἢ δὲν θέλω νὰ παντῆσω σ' ἕνα παιδί μου μόνον ἢ ἑλλησιφῇ χώρου καὶ χρόνου μὲ ἀναγκάζει νὰ νάναβάλλω. Συνήθως, πρώτα ἐγκρίνω τὰ ψευδώνυμα κι' ἔπειτα ἀπαντῶ στὰ σχετικὰ γράμματα. Γι' αὐτὸ, εἶμαι βέβαια, θαπντήσα στὸ ἐπόμενον φυλλάδιό καὶ στὸ δικό σου. Ἐλαβα καὶ τὲς λύσεις σου. Γράψε μου.

Εἶσαι παιδί πού ἀκούει τὸ σωστό, Καθαρευοσύαν, καὶ γι' αὐτὸ θὰ πᾶς μπροστά. Πισιόθηκες λοιπὸν πὺς ἡ καθαρεύουσα δὲν εἶναι γιὰ καθημερινὴν χρῆση καὶ πὺς γίνεται γελοῖος ἐκείνος πού τὴν μεταχειρίζεται ὅταν μιλῇ μὲ τοὺς φίλους του ἢ ὅταν γράφῃ στὴ μητέρα του; Ἡ κοινὴ, ἡ δημοτικὴ, εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς καρδιάς καὶ γι' αὐτὸ τὴν γράφουν οἱ ποιητὰ κι' οἱ πεζογράφοι πού θέλουν νὰ συγκινήσουν. Ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Βιβλιοθήκης μου δὲν ἔχω νὰ σοῦ συστήσω ἰδιαίτερως κανένα. Ἐκτός ἀπὸ τὸν «Ἀγγελο τῆς Ἀγάπης» πού εἶναι γιὰ μικρὰ παιδιά, ὅλα μπορεῖς νὰ τὰ διαβάσῃς.

Δὲν ἐπρόσβα, Ἡχώ, τὴ μεγάλη ὁμοιότητα, γιατί συνήθως μοιάζουν μεταξύ τους τὰ κομμάτια αὐτὰ τὰ ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὰ ψευδώνυμα. Κι' εἶναι καλὴ ἡ ἰδέα σου νὰ μὴν ξαναδημοσιεύσῃς τέτοια, ἀφοῦ, κι' ἀντιγραφῆς ὅταν δὲν εἶναι, δὲν ἔχουν πιά καμιά πρωτοτυπία.

Ἀλβινιστὴ, αὐτὸ, καθὼς θὰ εἶδες, σοῦ ἐνέκρινα. Πολὺ πὺς καθαροὸ τὸ γράψιμό σου αὐτὴ τὴν φορά καὶ χαίρω πού ἡ παρατήρησή μου σ' ἔκαμε νὰ τὸ διορθώσῃς. Τὰ γραμματόσημα τῶν ἐπιστολῶν πού λαβαίνω, ἐπειδὴ πολλοὶ φίλοι μου ἤθελαν νὰ τοὺς τὰ φυλάξω καὶ νὰ τοὺς νὰ στέλνω, κι' ἐπειδὴ οὔτε ὅλους μποροῦσα νὰ τοὺς εὐχαριστήσω, οὔτε νὰ κάμω ἐξαιρεση γιὰ ἕνα, τὰ πετῶ. Λυποῦμαι πού δὲν μπορῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἀ! ἐοῦ λοιπὸν ἦσαν, Χιονισμένε Παρνασσέ, τὸ ψηλὸ ἐκείνο, ἔαυθὸ κορτάκι, πού ἦρθε στὸ γραφεῖο μου τὴν παραμονὴ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου καὶ πῆρε τέσσερα λυσόχαρτα; Κρίμα πού δὲν εἶπες τὸν ὄνομά σου. Χάρηκα γιὰ ὅσα πού εἶπες καὶ καμάρωσα πού μόνο σὺ κι' ἡ Ἐκάτη, σὰ Διαπλάσους, μῆσα σ' ἐξομῆντα κορίτσια, ἔφατες νὰ παντῆστε τὴν δύσκολὴ ἐρώτησιν τοῦ καθηγητοῦ σας. Βλέπετε πόσο ὠφελεῖται ὁποῖος μὲ διαβάσῃ;

Εἶσαι δικαιολογημένη, Ναπολεόνῃ, πού δὲν μοῦ ἔγραψες τόσον καιρὸ, ἀφοῦ εἶχες τόσες φασαρίες. Εὐχαρίστες ὁμως: τὸ χτίσιμο νέου σπιτιοῦ (καλορικτικο!) καὶ τὸ γάμο τῆς ἀδελφῆς σου (καὶ στὰ δικά σου!). Πολὺ εὐχάριστο κι' αὐτὸ πού δὲν σὲ πιάνει ἀρρώστια, ἀφοῦ καὶ μὲ τὸ δάγγειο, πού κρεβάτισες ὅλο τὸν κόσμο, ἐοῦ δὲν ἔπαυες τίποτα. Χτυπᾷ ἔγλω καὶ σοῦ εὐχομαι ἔτσι ἀτράνταχτη νὰ εἶναι πάντα ἡ ὑγεία σου.

Μὲ πολὺ χιούμορ, Κυματοθεαύστη, μὲ δικαιολογημένη τὴ μακρὰ σου σιωπὴ, κι' εὐχαρίστες σὲ συγχωρῶ ἀφοῦ μάλιστα μ' ἔκαμες καὶ νὰ γελᾷσω. Τὸ ψευδώνυμο πού σοῦ διάλεξα ἀπὸ τὰ προταθέντα, ἀντέχει νὰ τὸ κρατῇς κι' ἐξῆς χρόνια καὶ περισσότερα εἶναι, βλέπεις, καὶ συμβολικό. Μόνο στὸ τέλος τοῦ ἔτους ἂν προκηρυχθῇ τέτοιος Διαγωνισμός: ὡς τότε λοιπὸν μπο-

ρεῖς νὰ μάθῃς νὰ συνθέτῃς κι' ἐμμετρῶς Ἀσκήσεις.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια, Σανθὸ Ἀγγελούδι. Καὶ τί καθαρά πού μοῦ τὰ γράφεις, μπράβο! Σοῦ ἔστειλα ἄλλα 9 τετράδια, γιατί τώρα ἔχουν 1,20 τὸ ἕνα. Περιμένω καὶ τὸ διήγημα, γιὰ νὰ ἴδῃ καὶ τὸ δικό σου «πνεῦμα». Ἀλλὰ γιατί λές πὺς δὲν βλέπεις πού δημοσιεύω τὲς προκηρύξεις τῶν Διαγωνισμῶν, γιὰ νὰ λαβαίνῃς μέρος; Αὐτὲς τὲς δημοσιεύω πάντα στὴ 10ῃ σελίδᾳ τοῦ φυλλαδίου, κάποτε καὶ στὴν 11ῃ, πρὶν ἀπὸ τὴν Ἀλληλογραφία. Ἀν διαβάξῃς τὸ φυλλάδιό μὲ προσοχή, εἶναι δυνατό νὰ μὴ τὲς βλέπεις;

Σ' ἄλλους δὲν ἔχω τόπο νὰ παντῆσω σήμερ. Δὲν μπόρεσα νὰ ποφύγω τὲς ἐκτενέστες ἀπαντήσεις, κι' ἔτσι πολλὰ γράμματα, πού λένε σπουδαῖα, τάφησα γιὰ τὸ ἐρχόμενο.

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Ἦταν ἡ γιορτὴ μου» τῆς Χ. Χ. Χ. Συγκινητικὸ τὸ θέμα ἀλλὰ γραμμένον ἐπάνω σ' ἐσφαλμένη βάση, ὥστε δὲν αἰσθάνεται κανεὶς συγκίνησιν ἀλλὰ μᾶλλον δυσφορία. Συνήθως τέτοια οἰκογενειακά δυστυχήματα τὰ παιδιά μόνον ἀπὸ ξένους μπορεῖ νὰ τυχῇ νὰ τὰ μάθουν. Οἱ δικοὶ τοὺς ἀποφύγουν νὰ τοὺς κάνουν λόγο.— «Ὅταν ἡ φύσις κοιμάται» τῆς Α. Φ. Πολὺ κοινὴ περιγραφή, γλῶσσα ἀνώμαλη.— «Ὁ θάνατος τοῦ ἐγγονοῦ» τῆς Α. Σ. Ὁραία ἡ μετάφραση καὶ ὁ ὠραῖο καὶ τὸ κομμάτι, ἀλλ' ἔχει ξαναδημοσιευθεῖ στὴ «Διάπλαση» πρὶν ἀπὸ ἕνα ἢ δύο χρόνια.— «Χιονισμένη νύχτα» τοῦ Σ. Ο. Σ. Τὸ ὥρατο αὐτὸ ποίημα χάνει πολὺ μεταφρασμένο καὶ μάλιστα στὸ πεζό. Ἡ μετάφραση λίγο ξερή.— «Παιδικὰ ματάκια» τῆς Ναπολεόνῃς. Χαριτωμένο καὶ τυχερὸ μὲ καὶ χωρὶς κανένα μέτρο. Ἀλλοῦ π. χ. ὁ στίχος ἔχει ἐπὶ τὰ συλλαβὰς: «ματάκια πούχουν μόνο...» κι' ἄλλου δώδεκα «λυγμοὶ ταράζουν τὸ λεπτό τους τὸ κορμί...» χωρὶς τὸ ποίημα νὰ εἶναι γραμμένο σὲ ἐλεύθερους στίχους. Τὸ τέλος πολὺ ἀπαισιόδοξο. Γιατί;— «Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς» τῆς Χριστιάνας. Σταλαμένο πολὺ ἀργά. Ἀκατάστατα γραμμένο.— «Πίστη-Νίκη» τῆς Α.

